

SINTEZA OBIECȚIILOR ȘI PROPUNERILOR
la proiectul legii pentru modificarea unor acte normative
 (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative)

Conținutul articolelor/ punctelor din proiectul prezentat spre avizare și coordonare	Participant ul la avizare, consultare publică	Nr.	Conținutul obiecției/ propunerii/recomandării	Argumentarea autorului proiectului
I. Obiecții și propuneri de ordin general				
	MAI	1.	<p>La proiectul de hotărâre: Ținând cont de caracterul obligatoriu al dispoziției normative instituite la art. 42 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, se impune necesitatea revizuirii denumirii proiectului hotărârii, în sensul în care, aceasta este neclară și nu exprimă cu claritate obiectul reglementării proiectului sau obiectivul acestuia. Or, astfel cum este dispus în prevederile articolului citat, denumirea actului normativ reprezintă numirea generică a actului în funcție de categoria acestuia, de autoritatea emitentă și de obiectul reglementării exprimat sintetic. Denumirea actului normativ trebuie să fie laconică și să exprime cu claritate obiectul reglementării.</p>	<p>Nu se acceptă. Denumirea corespunde atât obiectului reglementării, cât și cerințelor stabilite în art. 42 alin. (4) din Legea nr. 100/2017: „(4) Dacă noul act normativ modifică sau abrogă mai mult de două acte normative ori părți ale acestora, denumirea acestuia trebuie să conțină o formulă generală referitoare la modificarea sau abrogarea unor acte normative. După caz, denumirea poate conține o paranteză în care se indică laconic obiectul reglementării proiectului. Dacă se modifică sau se abrogă un singur act normativ, în denumirea noului act se indică numărul, anul și denumirea integrală a actului</p>

				<i>normativ modificat sau abrogat.”</i>
	MIDR	2.	Pe de altă parte, în compartimentul nr. 3 (principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi) al Notei informative la proiectul legii este enunțat faptul că, proiectul de lege prevede modificarea inclusiv a Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază a activității de întreprinzător, aspect care urmează a fi clarificat și revizuit, în condițiile în care Nota informativă reflectă sensul normei juridice și voința autorității publice care a elaborat actul normativ respectiv.	Se acceptă. Nota informativă a fost ajustată.
		3.	În aceeași ordine de idei, respectarea structurii Notei informative consacrate prin anexa nr. 1 la Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative constituie o regulă general-valabilă, inclusiv la art. 34 alin. (1) al Legii nr. 100/2017 fiind reglementată necesitatea efectuării expertizei proiectului actului normativ concomitent cu avizarea și consultarea publică a acestuia.	Se acceptă parțial. Conform art. 30 alin. (2) din Legea nr. 100/2017, „ <i>Compartimentele prevăzute la alin. (1) lit. g)–k) se includ în nota informativă doar dacă, la elaborarea proiectului actului normativ, au fost realizate etapele corespunzătoare.</i> ” Drept urmare, rubricile referitoare la rezultatele expertizei vor fi completate după recepționarea raportului de expertiză.
		4.	Cu titlu de remarcă generală, în scopul facilitării elaborării unor acte normative menite să corespundă normelor de tehnică legislativă, în contextul în care conform prevederilor proiectului de lege, se dispune realizarea expertizei juridice, după etapa avizării/consultării publice, se propune stabilirea expresă în textul Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, a obligației Guvernului (sau după caz, a Ministerului Justiției) de a aproba aspecte metodologice/ghiduri privind regulile de tehnică legislativă, care ar asigura forma sistemică și coordonată	Se acceptă. Art. IV alin. (2) a fost completat.

			a conținutului reglementărilor juridice și care ar avea caracter obligatoriu la elaborarea proiectelor de acte normative.	
II. Obiecții și propuneri la articolele/punctele din proiect				
Art. I. – Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative				
2. La articolul 1 alineatul (2), cuvintele „și nici actelor care conțin norme de drept” se exclud.	Ministerul Apărării	5.	La pct. 2 (art. 1 alin. (2)) din proiect, cuvintele „și nici actelor care conțin norme de drept” se propun a fi substituite cu cuvintele „și nici actelor care nu conțin norme de drept.	Se acceptă.
	ANRCETI	6.	La pct. 2 textul care urmează a fi exclus din art. 1 alin. (2), necesită a fi rectificat în modul corespunzător „și nici actelor care nu conțin norme de drept”.	Se acceptă.
	Secretariatul Parlamentul	7.	La pct. 2, ce modifică art. 1, norma propusa pentru a fi exclusa va avea următorul cuprins: ” și nici actelor care nu conțin norme de drept” după cum este prevăzut în Legea nr.100/2017.	Se acceptă.
	BNM	8.	La art. I pct. 2 din proiect privind modificarea art. 1 alin. (2) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, propunem preluarea integrală a textului „și nici actelor care nu conțin norme de drept”, ce urmează a fi exclus.	Se acceptă.
3. La articolul 2: după noțiunea „act normativ” se introduce noțiunea „act cu relevanță UE” cu următorul cuprins: „act cu relevanță UE – act normativ care are ca scop transpunerea în ordinea juridică internă a actelor juridice europene sau care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar implementării legislației Uniunii Europene (în	MAI	9.	La pct. 3 art. 2, forma logică rezultată din definiția „act cu relevanță UE” este ambiguă or, autorul proiectului nu redă claritate și nu denotă diferență când face referire la categoriile de „acte juridice europene” și la „legislația Uniunii Europene”. In acest context, remarcăm că setul de norme de drept al Uniunii Europene operează cu termenul „legislația Uniunii Europene,, din care derivă două noțiuni distincte: „legislația primară a Uniunii Europene” și „legislația secundară a Uniunii Europene”. Astfel, legislația primară reprezintă sursa supremă de legislație, care derivă din tratatele fondatoare ale Uniunii Europene, iar legislația secundară exprimă cadrul legislativ, bazat pe tratatele Uniunii Europene și include în special cele cinci acte juridice prevăzute în Tratatul privind funcționarea	Se acceptă. Noțiunea a fost redactată.

continuare – legislației UE);”; [...]			Uniunii Europene: regulamente, directive, decizii, recomandări și avize.	
	Secretariatul Parlamentul	10.	Pct. 3, ce modifica art. 2: - textul ”act cu relevanta UE” se va substitui cu textul ”act normativ cu relevanta UE” in corespundere cu prevederile art. 31 prevăzut la pct. 14 din proiect care vizează direct normele ce se refera la actele normative cu relevanta UE”	Se acceptă.
	ANRE	11.	La pct. 3 (Art. 2) la noțiunea „ <i>act cu relevanță UE</i> ” după sintagma „în ordinea juridică” este oportun de substituit cuvântul „internă” cu cuvântul „națională”, pentru a exclude confuziile cu actele normative interne ale autorităților.	Nu se acceptă. Noțiunea utilizată este conformă cu terminologia utilizată deja în legislație.
		12.	Totodată, considerăm oportun de inserat și noțiunea de „ <i>clauză de armonizare</i> ” cu următorul cuprins: „ <i>Clauza de armonizare</i> - mențiunea din proiectul actului normativ sau din actul normativ privind transpunerea legislației Uniunii Europene, care are drept scop facilitarea evidenței progresului de armonizare legislativă prin indicarea gradului de transpunere și a actului sau a actelor Uniunii Europene transpuse”.	Nu se acceptă. Detaliile privind clauza de armonizare sunt reglementate în art. 44 din Legea nr. 100/2017.
BNM	13.	La art. I pct. 3 din proiect cu referire la modificarea art. 2 din Legea nr. 100/2017, remarcăm că noțiunea "analiza impactului" reflectă redacția actuală a noțiunii "analiza impactului de reglementare" din lege, fiind exclusă referința la Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător. De asemenea, potrivit, art. 27/1 alin. (3) în redacția propusă, în cazul unui proiect de act normativ care prevede reglementări cu impact asupra activității de întreprinzător, în calitate de activitate de documentare se realizează, analiza de impact, conform metodologiei aprobate de Guvern. Pe de altă parte, Legea 235/2006 consacră analiza impactului <u>de reglementare</u> drept unul dintre principiile de bază ale reglementării activității de întreprinzător. Potrivit aceleiași legi, actul de analiză a impactului de reglementare este parte	Se acceptă. Terminologia utilizată în proiect a fost uniformizată cu cea din Legea nr. 235/2006.	

		<p>integrantă a notei informative a proiectului de act normativ, iar metodologia de analiză a impactului de reglementare este aprobată de Guvern (articolele 13 și 21 din Legea 235/2016). Având în vedere modificările operate la art. 2 din proiect, prin excluderea trimiterii la Legea 235/2006, pe de o parte, precum și menținerea principiului de analiză a impactului de reglementare în Legea 235/2006, pe de altă parte, înțelegem că analizele respective sunt două categorii de analize distincte. Observăm, că nu este clară diferența dintre aceste două tipuri de analize, precum și necesitatea realizării a două analize cu un conținut și finalitate similare în cazul actelor normative cu impact asupra activității de întreprinzător.</p> <p>În acest context, atenționăm că, Legea 235/2006 recunoaște caracterul special și complexitatea activităților financiare, care nu pot fi supuse reglementării într-o manieră similară altor domenii ale activității de întreprinzător, și, corespunzător, exceptează actele normative elaborate de Banca Națională a Moldovei de la realizarea analizei impactului de reglementare potrivit Metodologiei aprobate de Guvern (a se vedea art. 1, 13, 21 din Legea 235/2006). În același timp, confirmăm că orice propunere de act normativ al Băncii Naționale a Moldovei este precedată de o analiză complexă a subiectului și a impactului de reglementare, care, însă, nu sunt realizate potrivit metodologiilor aprobate de Guvern, ținând cont și de autonomia autorității de reglementare. Ținând cont de aceste considerente, propunem precizarea cu privire la statutul analizei a impactului de reglementare prevăzute în Legea 235/2006 (dacă aceasta rămâne a fi în continuare obligatorie și este distinctă de analiza impactului propusă în proiect).</p>	
	14.	La fel, la art. I pct. 10, este necesară introducerea proiectelor actelor normative din sectorul financiar (bancar și nebancar) în lista proiectelor, prevăzută la alin. (3) din art. 27 ¹ , pentru care analiza de impact nu se întocmește.	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Categoria respectivă de acte normative este deja exceptată de la efectuarea AIR-ului. O</p>

				<p>prevedere în acest sens se conține deja în art. 1 din Legea nr. 235/2006.</p> <p>Referitor la rubrica „Analiza impacturilor” din Nota de fundamentare, precizăm că aceasta urmează a fi completată de autorii proiectelor de acte normative în funcție de domeniul de reglementare și specificul proiectelor.</p>
<p>3. La articolul 2: [...] după noțiunea „activitate de legiferare” se introduce noțiunea „analiza impactului” cu următorul cuprins:</p> <p>„<i>analiza impactului</i> – proces de identificare a problemei, stabilire a obiectivului, determinare a opțiunilor de soluționare a problemei ori de atingere a obiectivului și analiză a efectelor sau consecințelor opțiunilor respective asupra domeniilor social, economic, de mediu, asupra bugetului, asupra mediului de afaceri etc., cu scopul de a fundamenta necesitatea unei</p>	<p>MAI</p>	<p>15.</p>	<p>In textul definiției „analiza impactului”, pentru a exclude orice echivoc, inclusiv decizii arbitrare în raport cu necesitatea elaborării „analizei impactului”, este imperativ să se elimine acronimul „etc.” și să se prevadă expres toate domeniile care cad sub incidența analizei de impact, în sensul noțiunii în cauză.</p>	<p>Nu se acceptă. Noțiunea respectivă a fost exclusă din proiect.</p>
	<p>ANRCETI</p>	<p>16.</p>	<p>La pct. 3: - noțiunea și etapele “analizei impactului” urmează a fi corelate cu prevederile Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, mai cu seamă și prevederile art. 3 alin. (2) ale Legii nr. 100/2017 fac referire la respectarea principiilor stabilite de aceasta</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>Consiliul economic pe lângă Prim-ministru</p>	<p>17.</p>	<p>Noțiunea de “analiză a impactului” Ghidul privind buna reglementare al Comisiei Europene, definește analiza impactului în felul următor: “Analiza impactului colectează dovezi pentru a evalua dacă viitoarele acțiuni legislative sau nelegislative sunt justificate și, în caz afirmativ, modul în care acestea pot fi concepute cel mai bine pentru a atinge obiectivele de politică relevante. Aceasta trebuie să: – identifice și descrie problema care trebuie abordată; – stabilească obiectivele acțiunii;</p>	<p>Nu se acceptă. A nu se confunda noțiunile de „analiză de impact” și „monitorizare a implementării actului normativ”. Prima are loc anterior adoptării actului normativ, iar cea de-a doua are loc la ceva timp după adoptare, pentru a analiza modul în care</p>

<p>reglementări a relațiilor sociale;”. [...]</p>		<p>– formuleze opțiunile de intervenții, evalueze impacturile potențiale al acestora și, după caz, identifice opțiunea preferată; și</p> <p>– stabilească modul în care vor fi monitorizate și evaluate rezultatele preconizate.”</p> <p>În contextul în care analiza de impact este utilizată frecvent la soluționarea problemelor create de cadrul normativ, propunem ca această abordare analitică să fie utilizată și la analiza actelor în vigoare, în vederea determinării necesității păstrării sau modificării/abrogării acestora, cel puțin pentru actele normative cu impact asupra activității de întreprinzător. Astfel, metodologia de analiză a impactului ar înlocui metodologia monitorizării implementării prevederilor actului normativ. Aceasta s-ar potrivi perfect cu următoarea funcție de bază care se regăsește în regulamentele tuturor ministerelor: “monitorizarea calității politicilor publice și actelor normative în domeniile de activitate specifice Ministerului, inclusiv în colaborare cu societatea civilă și sectorul privat”</p> <p>Prin urmare, propunem următoarea definiție a analizei de impact:</p> <p>“Procesul de colectare a dovezilor pentru fundamentarea viitoarelor acțiuni normative și a actelor normative existente, prin identificarea și descrierea problemelor care trebuie abordate; stabilirea obiectivelor urmărite, legate de probleme; formularea opțiunilor de soluționare a problemelor și atingere a obiectivelor; evaluarea impacturilor potențiale al opțiunilor și identificarea opțiunii preferate.”</p>	<p>este implementat cadrul normativ respectiv.</p>
	18.	<p>Exceptări de la efectuarea analizei de impact</p> <p>Analiza impactului este un proces și sistem esențial în asigurarea calității cadrului de reglementare, contribuind la prevenirea aprobării unor prevederi normative nejustificate și ineficiente, care pot genera consecințe mai mult negative decât pozitive societății. Suplimentar, în cadrul proceselor recente de</p>	<p>Precizare.</p> <p>Nu se contestă importanța și rolul AIR-ului. Prin proiectul de act normativ se intenționează unificarea modului de efectuare a analizelor de impact, în</p>

		<p>evaluare a Moldovei de către structurile UE, existența unui sistem de analiză a impactului potrivit a fost o cerință importantă, iar situația din Moldova la acest capitol a fost constatată în detalii, fiind o parte integrală a rezultatelor evaluării. Astfel, diminuarea calității/funcționalității sistemului de analiză a impactului ar contravine angajamentelor asumate prin evaluările respective.</p> <p>Principalele prevederi din proiectul de lege care ar face disfuncțional sistemul de analiză a impactului sunt următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none">• Excepția de la efectuarea analizei de impact pentru proiectele de acte normative care au relevanță cu legislația UE. La moment majoritatea proiectelor de acte normative sunt de acest gen. În viitor ponderea acestora va crește și mai mult. Astfel, în mod practic, analiza de impact aproape că nu se va mai efectua pe viitor. Mai mult ca atât, proiectul oferă atribuții Guvernului să excepteze și alte tipuri de acte normative de la analiza de impact, ceea ce ar duce, practic, la o disfuncționalitate a sistemului.• Excluderea Grupului de lucru pentru reglementarea activității de întreprinzător din procesul de expertizare a actelor normative care au impact asupra activității de întreprinzător. Această procedură este unicul instrument prin care se asigură conformarea cu sistemul de analiză a impactului și asigurarea calității analizelor, dar și a actelor normative. Excluderea acestora ar face sistemul disfuncțional. Mai mult ca atât, această modificare ar afecta transparența și procesul de consultări cu părțile interesate, fiind perceput foarte negativ de comunitatea de afaceri și societatea civilă. <p>În cele din urmă, aceste modificări ar duce la diminuarea drastică a scorului și poziției Moldovei în clasamentele internaționale și rapoartele de evaluare care țin de calitatea actului de guvernare, transparenței și procesului de consultări cu societatea civilă. Este important de menționat următoarele documente/angajamente susținute de UE care prevăd necesitatea</p>	<p>diverse domenii, nu doar în cel ce ține de activitatea de întreprinzător.</p> <p>Totodată, lista proiectelor exceptate de la obligația efectuării analizei impactului de reglementare va fi una exhaustivă, vizând în special documentele de politici, instrumentele juridice internaționale, crearea și rectificarea componentelor bugetului public național, precum și a proiectelor de acte normative elaborate pentru transpunerea regulamentelor UE.</p>
--	--	--	--

			<p>existenței unui sistem de analiză a impactului potrivit în țările membre UE, precum și în Moldova:</p> <p>Manualul Centrului de Armonizare din Moldova, elaborat cu suportul UE “Armonizarea legislației ca element cheie pentru succesul procesului de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană”</p> <p>[...]</p> <p>Efectuarea AIR va fi imperativă în perioada negocierilor de aderare pentru cele mai solicitante (din punct de vedere financiar) capitoare, cum sunt mediul, transporturile, energia, agricultura. [...]</p> <p>Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – o mai bună legiferare: unirea forțelor pentru îmbunătățirea legislației”³ pune un mare accent pe analiza impactului, [...].</p> <p>Suplimentar, se propune ca în modificarea la alin. (1) din art. 29 cuvintele “rezultatele activității de documentare” să fie substituite cu “rezultatele activității de fundamentare”, deoarece rezultatele documentării este un proces de fundamentare care se descrie în nota de fundamentare, iar la finele acestor cuvinte se va adăuga “, analiza impactului”. Această modificare este esențială, deoarece analiza de impact este premergătoare etapei de elaborare a actului normativ și vine să fundamenteze necesitatea și conținutul acestuia.</p>	
	BNM	19.	<p>Banca Națională a Moldovei este subiect cu drept de a iniția elaborarea proiectului de act normativ, conform art. 23 alin (2), însă potrivit definiției, autor al proiectului actului normativ reprezintă subiect cu drept de inițiativă legislativă, conform art.73 din Constituția Republicii Moldova. Prin urmare, în scopul înlăturării discrepanțelor identificate supra, propunem ajustarea Legii nr.100/2017 cu referire la noțiunea „autor al proiectului actului normativ”.</p>	<p>Se acceptă. Noțiunea a fost revizuită.</p>

<p>4. La articolul 3, alineatul (3) se completează cu o propoziție cu următorul cuprins: „În cazul în care un tratat internațional la care Republica Moldova este parte conține alte prevederi decât actul normativ național, se aplică prevederile tratatului internațional.”</p>	<p>SPCSB</p>	<p>20.</p>	<p>Cu referire la completarea art. 3 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, observăm că denumirea normei face trimitere la principiile activității de legiferare, care presupune activitățile și procesul de elaborare a actului normativ, iar propunerea de completare a acestui articol cu o nouă propoziție care se referă la modul de aplicare a actului normativ național în cazul existenței unui tratat internațional cu prevederi distincte, este improprie.</p> <p>Or, conform art. 4 alin. (2) din Constituție, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.</p> <p>La fel, conform art. 2 alin. (3) din Codul de procedură civilă, dacă prin tratatul internațional la care Republica Moldova este parte sunt stabilite alte norme decât cele prevăzute de legislația procedurală civilă a Republicii Moldova, se aplică normele tratatului internațional dacă din acesta nu rezultă că pentru aplicarea lor este necesară adoptarea unei legi naționale.</p> <p>Potrivit art. 2 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală, procesul penal se reglementează de prevederile Constituției Republicii Moldova, de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte și de prezentul cod. Principiile generale și normele dreptului internațional și ale tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte constituie elemente integrante ale dreptului procesual penal și nemijlocit dau naștere drepturilor și libertăților omului în procesul penal.</p> <p>Prin urmare, reieșind din actele normative care prevăd aplicarea tratatului internațional ținând cont de anumite condiții, în dependență de domeniul de aplicare al actului normativ, se</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Prevederea respectivă a fost exclusă. Pct. 4 a fost expus în altă redacție.</p>
--	---------------------	------------	--	--

		<p>propune renunțarea inițiativa de modificare a prevederilor art. 3 alin. (3) din proiect.</p> <p>Cu privire la modificarea art. 20 alin. (1) lit. a), considerăm ca fiind neîntemeiată lăsarea la discreție publicarea rezultatelor activității de fundamentare, or reieșind din principiile activității de legiferare conform art. 3 alin. (1) lit. d) și e), de oportunitate și coerență a normelor juridice, cât și de asigurare a transparenței, publicității și accesibilității întregului proces, se impune, fără excepții publicarea în toate cazurile a rezultatelor activității de fundamentare.</p>	
Ministerul Apărării	21.	<p>La pct. 4 (art. 3, alin. (3)) din proiect, propoziția: „În cazul în care un tratat internațional la care Republica Moldova este parte conține alte prevederi decât actul normativ național, se aplică prevederile tratatului internațional”, se propune a fi revizuită și exclusă prin prisma normei constituționale art.4 alin. (2) și art. 8 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova care prevede că: „Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional. Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.” Totodată, „Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale”.</p> <p>Menționăm, că termenul de „act normativ național”, în temeiul art. 6 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Prevederea respectivă a fost exclusă. Pct. 4 a fost expus în altă redacție.</p>

			<p>presupune în primul rând Constituția Republicii Moldova și alte acte normative.</p> <p>În acest sens, se propune examinarea și preluarea practicii statelor membre UE de reglementare a acestui aspect, din art. 21 al Legii României nr. 24 din 27 martie 2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative:</p> <p>„Articolul 21. Raportul cu legislația comunitară și cu tratatele internaționale</p> <p>(1) Soluțiile legislative preconizate prin noua reglementare trebuie să aibă în vedere reglementările în materie ale Uniunii Europene, asigurând compatibilitatea cu acestea.</p> <p>(2) Prevederile alin. (1) se aplică în mod corespunzător și în ceea ce privește dispozițiile cuprinse în tratatele internaționale la care România este parte.</p> <p>(3) Când este cazul, se vor face propuneri de modificare și completare a actelor normative interne ale căror dispoziții nu sunt concordante cu cele ale actelor internaționale la care România este parte sau nu asigură compatibilitatea cu dreptul comunitar”.</p>	
<p>5. Articolul 14 va avea următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 14. Hotărârea Guvernului</p> <p>(1) Hotărârea Guvernului cu caracter normativ este un act care se adoptă de către Guvern pentru organizarea executării legilor.</p> <p>(2) Hotărârea Guvernului care are caracter normativ poate conține după caz, regulamente, instrucțiuni, reguli, metodologii.”</p>	MAI	22.	<p>La pct. 5, evocăm că, actuala redacție a art. 14 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative respectă principiile legalității, echilibrului, oportunității, coerenței, consecutivității, stabilității și predictibilității normelor juridice, pe când redacția propusă de autor nu respectă totalitatea acestor principii or, modificarea propusă de autor indică despre existența Hotărârilor de Guvern ce nu au „caracter normativ” și nu respectă prevederile statuate în Constituția Republicii Moldova și Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern, care stabilesc că Hotărârile de Guvern se adoptă pentru organizarea executării legilor și au caracter regulamentar, normativ.</p> <p>Astfel, Hotărârile Guvernului nu pot reglementa relații sociale primare, deoarece acestea țin de domeniul legilor și sunt de competența legiuitorului, ele trebuie să concretizeze unele</p>	<p>Precizare.</p> <p>Art. 102 alin. (2) din Constituție prevede că „Hotărârile se adoptă pentru organizarea executării legilor.”</p> <p>Atât prevederile alineatului citat, cât și prevederile întregului articol 120 sunt formulate într-o manieră generală, fiind aplicabil atât hotărârilor Guvernului cu caracter normativ, cât și celor care nu au caracter normativ.</p>

			<p>momente de procedură sau de fond ale legilor, să reglementeze detaliat anumite relații sociale (prin regulamente, instrucțiuni, statute, reguli, metodologii), dar nu le pot substitui.</p>	<p>Aceiași linie de idei este menținută și în Legea cu privire la Guvern. Drept urmare, invocarea încălcării actelor normative menționate supra nu are temei juridic.</p> <p>Noua redacție a art. 14 din Legea nr. 100/2017 nicidecum nu împuternicește Guvernul să reglementeze „relații sociale primare”. Interpretarea din aviz este eronată.</p>
	MIDR	23.	<p>La pct. 5, ce vizează expunerea art. 14 în redacție nouă, considerăm necesară menținerea prevederilor existente care determină cercul de raporturi juridice pentru care se adoptă hotărâri de Guvern. Or, redacția propusă aferentă „hotărârii Guvernului cu caracter normativ”, impune necesitatea specificării și a cazurilor când se adoptă hotărâri ale Guvernului care nu au caracter normativ.</p>	<p>Se acceptă. Articolul a fost completat.</p>
		24.	<p>Mai mult ca atât, în contextul art. 10 și 12 din Legea nr. 100/2017, prin care legiuitorul a optat pe detalierea domeniilor pentru care se adoptă „legi organice”, respectiv „hotărâri ale Parlamentului”, sugerăm menținerea acestei perspective și în cazul „hotărârilor Guvernului”.</p>	<p>Nu se acceptă. Referitor la propunerea de a include în lege o listă a domeniilor în care Guvernul ar urma să adopte hotărâri, considerăm că acest fapt este inoportun. Or, domeniile în care poate interveni Guvernul rezultă clar din art. 102 alin. (2) din Constituție. Detalii suficiente la acest subiect sunt prevăzute și în Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern.</p>

				Din coroborarea normelor sus-citate rezultă clar că hotărârile Guvernului cu caracter normativ pot fi adoptate doar atunci când într-o lege-cadru este stabilită expres necesitatea elaborării hotărârii respective. Astfel, este imposibil de a prevedea o listă exhaustivă de domenii de intervenție a Guvernului. Or, acest fapt se decide de către legiuitor în fiecare caz în parte.
	ANRCETI	25.	La pct. 5 considerăm utilizarea sintagmei „Hotărârea Guvernului care are caracter normativ” de la art. 14 alin. (1) și alin. (2) inoportună reieșind din conținutul prevederilor art. 6 al Legii nr. 100/2017, care în mod imperativ definește categoriile de acte normative, inclusiv și Hotărârea Guvernului care poate fi doar act normativ.	Nu se acceptă. Reiterăm argumentele de la pct. 22 din prezenta sinteză, vis-a-vis de propunerile similare ale altor autorități.
6. Articolul 20: la alineatul (1), cuvintele „studiului de cercetare” se substituie cu textul „, , după caz, a rezultatelor activității de fundamentare”;	MAI	26.	La pct. 6 art. 20 alin. (1), prin sintagma „a rezultatelor activității de fundamentare” nu se detaliază în ce constă activitatea de fundamentare, ulterior poate genera duble interpretări în procesul de elaborare și promovare a actului normativ.	Se acceptă. Terminologia a fost uniformizată.
se completează cu litera a ¹⁾ cu următorul cuprins: „a ¹⁾ efectuarea analizei de impact, după caz;”;	ANRCETI	27.	La pct. 6 considerăm inoportună completarea cu lit. a ¹⁾ , întrucât analiza de impact este parte a notei de fundamentare, aceasta se reflectă deja la prima etapă de legiferare, or la art. 21 această acțiune nu este inclusă ca fiind una din etapele elaborării proiectului de act normativ, respectiv analiza de impact nu poate fi considerată drept etapă a legiferării, ci o etapă a elaborării proiectului.	Se acceptă. Proiectul a fost modificat.
la alineatul (2) textul „alin. (1), lit. a), c)–e)” se substituie cu textul „alin. (1) lit. a), a ¹⁾ , c)-e)”.	Cancelaria de Stat	28.	La pct. 6 din proiect se impune examinarea suplimentară a prevederii referitoare la publicarea „rezultatelor activității de	Se acceptă. Textul a fost redactat.

		<p>fundamentare” (corect ar fi „de documentare”) care, potrivit proiectului, se efectuează după caz, fără a fi clar în care cazuri acestea se publică și în care nu, precum și specificarea că modificarea urmează a fi operată la lit. a) din alin.(1) al art.20.</p> <p>Ca urmare, propunem la alin. (1) lit. a), de a substitui cuvintele „publicarea studiului de cercetare” cu textul „a rezultatelor activității de fundamentare, dacă o astfel de activitate a fost desfășurată”.</p>	
	29.	<p>În plus, se impune examinarea suplimentară a propunerii privind completarea art. 20 cu litera a¹), or, potrivit proiectului (art. 27¹), analiza de impact se realizează în calitate de activitate de documentare, rezultatele căreia se reflectă în nota de fundamentare, la prima etapă de legiferare. Prin urmare, efectuarea analizei de impact nu poate fi considerată ca fiind o etapă distinctă a legiferării, ci poate fi o etapă a procesului de elaborare a proiectului de act normativ.</p>	Se acceptă.
	30.	<p>De asemenea, ținând cont că, potrivit normei respective, rezultatele activității de documentare sunt incluse în nota de fundamentare, considerăm oportun ca nota respectivă să conțină un compartiment care ar descrie rezultatele activității de documentare, inclusiv ale analizei impactului, efectuată conform metodologiei aprobate de Guvern, atât în cazul proiectelor de acte cu impact asupra activității de întreprinzător, cât și a celor care conțin reglementări cu impact asupra bugetului public național și a celor cu reglementări privind reformele instituționale, cu reflectarea, în rubrici separate, a impactului economic, financiar, social, de mediu.</p> <p>O atare abordare ar duce la simplificarea procesului birocratic de creație legislativă și ar exclude necesitatea elaborării a două acte distincte care conțin, în linii generale, aceeași informație. În acest caz, va fi necesară ajustarea propunerii formulate la pct. 13 referitoare la completarea cu lit. e¹) a alin. (1) din art. 30, a noii redacții propuse la art. 32 alin. (1) și 37 alin.(11), precum și a art.</p>	Se acceptă. Structura notei informative (de fundamentare) a fost modificată.

		<p>40 lit. b) care statuează că dosarul proiectului trebuie să conțină, pe lângă nota de fundamentare, și actul privind analiza impactului. La alin. (2) al art. 32, se recomandă utilizarea uniformă a noțiunii „autorități publice centrale”, pentru a fi ajustată cu cea prevăzută la art. 6 lit. e), art.32 alin. (5) din același act legislativ, iar la alin. (5¹) se impune examinarea suplimentară, sub aspect terminologic, a normei care prevede că „recomandările trebuie să conțină obiecții și propuneri”.</p> <p>În această ordine de idei, la alin.(5) al art.34 (pct.17 din proiect), se impune examinarea suplimentară a noțiunii „sinteza recomandărilor” în raport cu noțiunea de „constatări” utilizată în următorul enunț al aceluiași alineat. Aceeași remarcă este valabilă și în cazul alin.(7) al art.37 (pct.18 din proiect), în care se utilizează noțiunea de „recomandări”, în timp ce în enunțul următor - „constatări și recomandări”. În opinia noastră, ar fi justificată menținerea abordării potrivit căreia „obiecțiile și propunerile” sunt formulate de autoritățile publice în procesul de avizare/expertizare, iar „recomandările” de către reprezentanții societății civile, în procesul consultărilor publice, conform terminologiei utilizate în Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.</p>		
		31.	<p>Revenind la propunerile formulate la pct. 18 din proiect, referitoare la art. 37 alin. (11), remarcăm că, în acest caz, nu se regăsește „sinteza recomandărilor reprezentanților societății civile”, prevăzută la art. 32 alin. (6) din lege. În acest context, se recomandă de a prevedea în lege că autorul întocmește o singură sinteză care ar conține cele trei compartimente: sinteza propunerilor și obiecțiilor autorităților participante la avizare/expertizare, cele recepționate în rezultatul expertizei juridice, precum și recomandările formulate de reprezentanții societății civile în procesul consularilor publice.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Proiectul a fost modificat astfel încât se va întocmi o singură sinteză, în care vor fi incluse atât recomandările autorităților publice, cât și cele ale societății civile. A se vedea modificarea propusă pentru art. 32 alin. (6).</p>
BNM	32.	<p>La art. I pct. 6, propunem revizuirea modificării propuse și substituirea textului „ , după caz, a rezultatelor activității de</p>	<p>Se acceptă.</p>	

			fundamentare" cu textul „, după caz, a rezultatelor activității de documentare", întrucât, potrivit prevederilor art. 27 ¹ , elaborarea proiectelor de acte normative este precedată de o activitate de documentare.	
7. La articolul 21 alineatul (1): litera c) va avea următorul cuprins: „c) elaborarea versiunii inițiale a proiectului, și întocmirea notei de fundamentare; se completează cu litera d ¹) cu următorul cuprins: „d ¹) înregistrarea proiectului de act normativ și atribuirea numărului unic;” litera e) va avea următorul cuprins: „e) consultarea publică, avizarea și expertizarea proiectului actului normativ;” se completează cu litera f ¹) cu următorul cuprins: „f ¹) expertiza juridică;”.	MAI	33.	La pct. 7 art. 21 alin. (1) lit. e), se optează pentru excluderea cuvântului „expertizarea”, deoarece scopul expertizei anticorupție constă în prevenirea apariției unor reglementări care ar favoriza corupția. Subsecvent, pentru a exclude orice risc de aprobare a unor reglementări juridice care pot favoriza corupția, este judicios ca expertiza respectivă să se realizeze după etapa de consultare publică și avizare a proiectului. Inerent, reiterăm că expertiza anticorupție este pertinentă doar în privința unui proiect de act normativ definitivat, la care sunt anexate avizele, restul expertizelor, inclusiv sinteza obiecțiilor și propunerilor, precum și a sintezei recomandărilor reprezentanților societății civile, dacă acestea au fost înaintate. Mai mult ca atât, din punct de vedere practic, menționăm că în procesul de elaborare a expertizei anticorupție, autorul acesteia trebuie să pătrundă în esența fiecărei norme juridice prevăzute în proiect, pentru a exclude orice risc de apariție a reglementărilor care pot favoriza corupția, iar acest scop nu poate fi realizat în absența documentelor enunțate supra.	Se acceptă. Proiectul a fost modificat astfel încât expertiza anticorupție să fie efectuată după etapa avizării și consultării publice, concomitent cu efectuarea expertizei juridice.
	Ministerul Finanțelor	34.	La pct. 7, ce vizează modificarea art. 21 alin. (1), lit. c) urmează a fi exclusă, deoarece pct. 1 din art. I deja prevede substituirea textului ”nota informativă” cu textul ”nota de fundamentare”.	Se acceptă.
	CNA	35.	Cu referire la amendamentele propuse la Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și Legea integrității nr. 82/2017 care vizează expertiza anticorupție a proiectelor de acte normative, CNA își exprimă dezacordul și îngrijorarea privitor la formula propusă de proiect, care stabilește că expertiza anticorupție se efectuează concomitent cu avizarea și consultarea publică a proiectului, și nu a asupra proiectului definitivat în baza	Se acceptă parțial. Efectuarea expertizei anticorupție ca etapă distinctă, între avizare și expertiza juridică va avea ca efect extinderea duratei procesului de

		<p>propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate.</p> <p>Una din măsurile de control al integrității în sectorul public reprezintă, potrivit cadrului legal național și, în special, a Legii integrității nr. 82/2017, efectuarea expertizei anticorupție a proiectelor de acte normative, care reprezintă identificarea în proiectele de acte normative a riscurilor de corupție, a factorilor care le generează, precum și înaintarea recomandărilor pentru înlăturarea lor.</p> <p>Ca urmare, reglementările propuse prin proiectul de lege referitor la expertiza anticorupție nu sunt corelate cu politicile statului aprobate la nivel național, și anume, nu sunt conforme prevederilor Strategiei naționale de integritate și anticorupție pentru anii 2017-2023, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.56/2017. Această Strategie, reprezintă un document de politici la nivel național, care statuează foarte clar obligativitatea transmiterii tuturor proiectelor de acte normative, pasibile expertizei anticorupție, după definitivarea în urma avizării, la CNA pentru efectuarea expertizei anticorupție.</p> <p>[...]</p> <p>Totodată, ținând cont de impactul și obiectivele expertizei anticorupție (prevenirea manifestărilor de corupție prin excluderea factorilor de risc din proiecte, oferirea garanțiilor suplimentare de desfășurare a procesului legislativ în interesul cetățenilor și în interes public) efectuarea expertizei anticorupție concomitent cu avizarea proiectului diminuează din rolul și din scopul/menierea expertizei anticorupție, prevăzut chiar în același act normativ, și nu în ultimul rând diminuează substanțial eforturile de prevenire a corupției și asigurării integrității în cadrul sectorului public. [...]</p> <p>De asemenea, remarcăm că expertiza anticorupție în calitate de instrument de prevenire a corupției în Republica Moldova, care se aplică din 2006 se bucură de apreciere la nivel regional</p>	<p>elaborare, fapt ce contravine conceptului proiectului.</p> <p>Totuși, având în vedere importanța expertizei anticorupție pentru procesul de definitivare a proiectelor de acte normative, considerăm oportun de a modifica proiectul de lege astfel, încât expertiza anticorupție să se efectueze concomitent cu expertiza juridică, după avizarea și consultarea publică.</p> <p>Astfel, durata procesului de elaborare nu va fi extinsă, iar CNA se va putea expune asupra versiunii definitive a proiectelor de acte normative.</p>
--	--	--	---

		<p>din partea țărilor Europei de Sud-Est care sunt membre ale Inițiativei Regionale Anticorupție (în continuare - RAI). [...]</p> <p>Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2003 și semnată de Republica Moldova la 28 septembrie 2004, în art.5 pct.3 prevede că fiecare stat parte se străduiește să evalueze periodic instrumentele juridice și măsurile administrative pertinente pentru a determina dacă acestea sunt corespunzătoare pentru a preveni și combate corupția. [...]</p> <p>Mai mult, odată cu acordarea Republicii Moldova a statutului de țară candidată pentru aderarea la Uniunea Europeană, prevenirea și lupta anticorupție devin o prioritate și un angajament al autorităților naționale. Planul de acțiuni pentru implementarea măsurilor propuse de către Comisia Europeană în avizul său privind cererea de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană la angajamentul 3: Combaterea corupției, măsura propusă de Comisia Europeană prevede: 3.2 Creșterea substanțială a gradului de utilizare a recomandărilor CNA. Pentru realizarea acestei priorități este imperativ ca expertiza anticorupție asupra proiectelor de acte normative să se efectueze asupra proiectului definitiv, potrivit avizelor și recomandărilor înaintate în procesul de consultare publică și avizare.</p> <p>Nu în ultimul rînd semnalăm că, nota informativă la proiect nu conține nici un comentariu echidistant și pertinent care justifică realizarea scopului invocat prin modificarea Legii integrității nr.82/2017, și nu a Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, iar pentru a nu admite tergiversarea promovării proiectelor de acte normative, expertiza anticorupție să fie efectuată concomitent cu avizarea, și nu asupra unui proiect definitiv. [...]</p> <p>[...] se impune în mod imperios reformularea modificărilor propuse la Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative și excluderea din proiect acelor propuse la Legea integrității</p>	
--	--	--	--

			<p>nr.82/2017, în sensul instituirii obligativității efectuării expertizei anticorupție asupra proiectului definitivat. Doar în așa mod, un obiectiv primordial al statului de prevenire a apariției unor noi reglementări care ar favoriza corupția, va putea fi atins.</p> <p>În această ordine de idei, CNA vine cu o serie de recomandări pentru proiectul de lege propus, care au drept scop eliminarea neconcordanțelor legislative care au generat controverse și interpretări la implementarea mecanismului de expertiză anticorupție.</p> <p>1. Art. I potrivit proiectului - Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative:</p> <p>a) la pct.7, se recomandă completarea articolului 21 alineatul (1) cu litera f/1) cu următorul cuprins: „f/1) expertiza anticorupție”, iar litera f/1 devine litera f/2);</p> <p>[...]</p>	
	ANRCETI	36.	<p>La pct. 7, prin modificările efectuate la art. 21 alin. (1) și anume prezentarea unei redacții noi la lit. e) „consultarea publică, avizarea și expertizarea proiectului actului normativ” și includerea lit. f¹) cu redacția „expertiza juridică” , iar în acest sens, pentru claritate și detaliere, se propune a enumera imperativ tipurile de expertiză, precum sunt în redacția actuală a art. 21 lit. e).</p> <p>Totodată, prin introducerea literei d¹) nu este clară prevederea ce reglementează procedura de înregistrare a proiectului de act normativ, și anume cine este responsabil de înregistrare și de atribuire a numărului.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>În contextul acceptării propunerilor CNA și MAI de a prevedea că expertiza anticorupție trebuie să fie efectuată după avizarea proiectului, au fost specificate denumirile expertizelor.</p> <p>Referitor la procedura de înregistrare a proiectului de act normativ, precizăm că alin. (2) a fost expus în redacție nouă, detaliile urmând a fi reglementate prin hotărâre a Guvernului.</p>
	BNM	37.	<p>La art. I pct. 7 cu referire la art. 21 alin. (1) lit. d/1) din Legea nr. 100/2017 cu referire la etapele elaborării proiectului actului normativ, menționăm că actele normative ale Băncii Naționale a</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Textul a fost redactat.</p>

			<p>Moldovei nu sunt supuse procedurii de înregistrare și atribuire a numărului unic. Presupunem că, prin completarea cu lit. d/1) înregistrarea proiectului de act normativ și atribuirea numărului unic - ca etapa elaborării actului normativ, se face referire la proiectele actelor Guvernului ce sunt înregistrate la Cancelaria de Stat și cărora li se atribuie număr de înregistrare unic, potrivit pct. 179-179² din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018.</p>	
		38.	<p>De asemenea, cu referire la art. 21 alin. (1) lit. f/1), precizăm că actele normative emise de Banca Națională a Moldovei nu se supun expertizei juridice a Ministerului Justiției, conform art. 11 alin. (3²) din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei. În acest context, propunem să fie luate în considerare normele cu caracter special stabilite prin Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei în raport cu prevederile Legii nr. 100/2017. Astfel, potrivit prevederilor art. 11 alin. (3³), în cadrul consultării părților interesate cu privire la elaborarea actelor sale normative, Banca Națională va solicita o opinie cu caracter consultativ din partea Ministerului Justiției. Pe de altă parte, potrivit proiectului, Ministerul Justiției va interveni după etapa avizării/consultării publice, prin efectuarea expertizei juridice. Atenționăm că este necesară asigurarea preeminenței dispozițiilor derogatorii ale art. 11 alin. (3³) din Legea 548/1995 și solicităm respectuos operarea precizării respective în proiect. Adițional, consemnăm, că aceste dispoziții au rezultat și din recomandările ferme ale organismelor internaționale¹.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Deși art. 21 definește etapele elaborării unui proiect de act normativ, acesta nu trebuie interpretat separat de alte prevederi ale legii nr. 100/2017. Or, legea dată conține și alte articole, în care se vine cu detalii referitor la etapele elaborării, inclusiv cu stabilirea unor excepții. Astfel, art. 37 alin. (5) deja prevede faptul că proiectele de acte normative ale BNM nu se supun expertizei juridice.</p> <p>Redacția propusă în proiect nu împiedică aplicarea prevederilor Legii nr. 548/1995.</p>
	SPPS	39.	<p>În punctul 7, propunem de a exclude litera f¹) expertiza juridică de la alin. (1) art. 21 (Etapile elaborării proiectului actului normativ), din considerente de inoportunitate, or, litera e) propusă în redacție nouă stabilește consultarea publică, avizarea și expertizarea proiectului actului normativ (care presupune și expertiza juridică). Astfel, art. 34 (Expertiza proiectului actului normativ), fiind expus în redacție nouă,</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Art. 21 alin. (1) reglementează consecutivitatea etapelor elaborării. Conținutul acestui alineat determină conținutul articolelor următoare, care vin cu detalii</p>

			stabilește expres că autorul proiectului asigură prezentarea acestuia către autoritatea publică responsabilă pentru efectuarea expertizelor anticorupție, juridice, de compatibilitate cu legislația UE, în funcție de tipul raporturilor sociale reglementate de actul normativ [...].	referitor la fiecare fel de expertiză.
8. La articolul 22: [...] la alineatul (3), litera c) va avea următorul cuprins: „c) actele rezultate din activitatea de documentare, după caz;” [...]	Consiliul economic pe lângă Prim-ministru	40.	Bunele practici internaționale sugerează asigurarea transparenței și clarității procesului de elaborare a actului normativ. Deoarece analiza de impact este un element cheie și indispensabil în acest proces, este imperativ de păstrat la pct. c), alin. (3) din art. 22 documentul care descrie rezultatele analizei de impact. Astfel, se propune de înlocuit documentul “studiu de cercetare” cu “analiza de impact, după caz”.	Nu se acceptă. Informația acumulată în activitatea de documentare va fi reflectată în nota de fundamentare, care face parte din dosarul de însoțire a proiectului.
10. Se completează cu articolul 27 ¹ cu următorul cuprins: „Articolul 27¹. Activitatea de documentare (1) Elaborarea proiectelor de acte normative trebuie precedată, în funcție de importanța și complexitatea acestora, de o activitate de documentare și analiză științifică, pentru cunoașterea temeinică a realităților economico-sociale care urmează să fie reglementate, a istoricului legislației din acel domeniu, precum și a reglementărilor similare din legislația străină, în special a statelor	Ministerul Apărării	41.	La punctul 10 din proiect, se propune excluderea propoziției doi de la alin. (3) al art. 27 ¹ , reieșind din conținutul enunțului întâi al alin. (3) și a prevederilor punctului 3 subpct. 1) din Nota informativă la proiect, care prevede că „analiza de impact ca document distinct se va efectua doar pentru proiectele de acte normative ce vizează activitatea de întreprinzător. Pentru celelalte proiecte de acte normative informația privind impactul acestora asupra domeniilor social, economic, de mediu sau oricare alt impact, se va include și dezvolta în nota de fundamentare”. Respectiv, considerăm inoportună includerea în proiect a excepțiilor ce vizează realizarea analizei de impact, dat fiind faptul că conform celor enunțate analiza de impact ca document distinct urmează a se efectua doar pentru proiectele de acte normative ce vizează activitatea de întreprinzător.	Se acceptă parțial. La propunerea Cancelariei de Stat a fost reconcept mecanismlu efectuării analizei de impact, încît în nota de fundamentare să fie analizate toate tipurile de impact, inclusiv asupra activității de întreprinzător.
	MAI	42.	La pct. 10 art. 27 ¹ alin. (3). pct. 5), sintagma „alte categorii de acte, stabilite de Guvern” este imprecisă și se recomandă expunerea expresă a tuturor categoriilor de acte normative care nu se supun analizei de impact.	Se acceptă.

<p>membre ale Uniunii Europene. În activitatea de documentare pentru fundamentarea proiectului de act normativ se examinează jurisprudența practica Curții Constituționale în acel domeniu, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și cea a Curții Europene de Justiție, practica instanțelor judecătorești în aplicarea actelor normative respective, instrumentele juridice internaționale, precum și doctrina juridică în materie.</p> <p>(2) Rezultatele activității de documentare și referirile la sursele de informații sunt incluse în nota de fundamentare a proiectului de act normativ.</p> <p>(3) În cazul unui proiect de act normativ care prevede reglementări cu impact asupra activității de întreprinzător, în calitate de activitate de documentare se realizează analiza de impact, conform metodologiei aprobate de Guvern. Analiza</p>	Ministerul Mediului	43.	La pct. 10 prevederea va fi completată cu un aliniat nou, după cum urmează: „(4) În cazul unui proiect de act normativ care prevede aprobarea unui plan sau program din domeniul agricultură, silvicultură, piscicultura, energetică, industrie, transporturi, gestionarea deșeurilor, gestionarea resurselor acvatic, comunicațiile electronice, turism, folosința funciară, planificarea urbană și rurală se realizează procedura de evaluare strategică de mediu conform Legii nr. 11/2017.”	Nu se acceptă. Procedura de evaluare strategică, în esență, reprezintă o analiză a impactului în domeniile enumerate. Respectiv, rezultatele evaluării strategice vor fi reflectate în nota de fundamentare.
	Ministerul Apărării	44.	La art. 27 ¹ alin. (1) din proiect, se propune excluderea cuvântului „practica”, reieșind din faptul că se conține termenul de „jurisprudență”.	Se acceptă. Textul a fost redactat.
	Ministerul Finanțelor	45.	La pct. 10, referitor la art.27 ¹ , la alin. (3) pct. 4) cuvântul „rectificare” de substituit cu cuvântul „modificare”.	Se acceptă. Textul a fost redactat.
	MDED	46.	La Art. I (Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative): - la pct. 10 - considerăm binevenit de exclus cuvintele „străină, în special a”, expuse la alin. (1) din art. 27 ¹ . Or, cuvântul „străină” este un termen foarte vag, care poate fi interpretat diferit și poate crea confuzii. Mai mult, în contextul statutului Republicii Moldova de țară candidat pentru aderare la Uniunea Europeană (UE), este indicat ca norma să facă trimitere expres la legislația UE.	Se acceptă parțial. Cercetarea legislației altor state nu poate fi limitată doar legislația statelor UE. Or, statele care nu sunt membre ale UE tot ar putea avea practici bune și exemple demne de urmat. Pentru evitarea oricărui confuzii, expresia invocată a fost redactată.
		47.	De asemenea, la alin. (3) considerăm necesar de exclus sbpct. 2) „proiectele actelor normative cu relevanță UE”. Analiza de impact pentru proiectele cu relevanță UE este foarte importantă, deoarece va oferi posibilitatea de evaluare a costurilor și beneficiilor atât pentru mediul de afaceri, pentru autoritățile statului, cât și pentru societate în general, ceea ce va contribui la stabilirea unei situații clare cu referire la acțiunile ce urmează a fi întreprinse de autorități. Analiza de impact va servi și un suport considerabil în procesul de negociere pentru transpunerea	Se acceptă.

<p>de impact nu se întocmește pentru:</p> <p>1) proiectele documentelor de politici;</p> <p>2) proiectele actelor normative cu relevanță UE;</p> <p>3) proiectele de acte privind încheierea, suspendarea, denunțarea sau stingerea tratatelor internaționale;</p> <p>4) proiectele privind aprobarea bugetului de stat, a bugetului asigurărilor sociale de stat, a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și a proiectelor de rectificare a acestora, precum și rapoartele privind executarea acestor bugete;</p> <p>5) alte categorii de acte, stabilite de Guvern.”</p>			<p>legislației europene în legislația națională și implementarea acesteia, deoarece negocierea privind transpunerea unei anumite norme urmează să fie însoțită de dovezi, bazate pe date care le va conține Analiza de impact;</p>	
	ANRE	48.	<p>La pct. 10 (Art. 27¹) la alin. (3) este oportună includerea unui subpunct nou cu următorul cuprins: <i>„proiectele actelor normative cu termene de executare restrânse stabilite de un act legislativ sau document de politici”</i>. Această propunere derivă din raționamentele în care legiuitorul impune prin dispozițiile finale și tranzitorii ale unor acte legislative, termene foarte restrâns pentru elaborarea și adoptarea unor acte normative, în scopul soluționării în regim de urgență a unor situații neprevăzute. Astfel, că respectarea procedurii de elaborare a actului normativ este deseori compromisă prin termenele extinse ale expertizei de impact asupra activității de întreprinzător, care poate dura cel puțin 14 zile (expertiza AIR, după care expertiza proiectului). Omiterea unei etape a procesului de legiferare poate avea loc doar prin excepție instituită expres de lege, or în caz contrar, actul normativ poate fi supus anulării de către instanța de judecată din motivul încălcării procedurii legale de elaborare.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Argumentul invocat nu justifică renunțarea la analiza impactului de reglementare, care se propune a fi simplificată prin reflectarea constatărilor și rezultatelor acesteia în nota de fundamentare.</p>
	Ministerul Culturii	49.	<p>La pct. 10 din proiectul hotărârii, la art. 27¹ alin. (1), din sintagma „jurisprudența practica Curții Constituționale” se exclude cuvântul „practica”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
		50.	<p>La Nota informativă a proiectului hotărârii, rubrica 3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi, la pct. 3. Reconceptualizarea notei informative și a structurii acesteia, sintagma „Legii nr. 181/20214” se va substitui cu sintagma „Legii nr. 181/2014”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
CNPF	51.	<p>La art. I., pct. 10 din Proiect, întru asigurarea unui nivel mai înalt al clarității normelor juridice, se propune concretizarea criteriilor care vor veni să definească caracterul „științific” al analizelor și documentării. Adicional, CNPF intervine cu</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Proiectul a fost completat cu modificarea propusă. Menționăm că aceasta va fi</p>	

		<p>propunerea de completare a Proiectului înaintat, în condițiile enunțate infra.</p> <p>În conformitate cu art. 24 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative: „[...] în cazul documentelor de politici ale Băncii Naționale a Moldovei și ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare, tipul și structura, precum și modul de elaborare, aprobare, monitorizare a implementării și de evaluare a acestora se aprobă de instituțiile respective”. Corespunzător, din norma citată, se relevă voința legiuitorului de a stabili un regim special de reglementare al autorităților publice vizate, în anumite aspecte ce țin de documentele de politici. În context, natura și scopul documentelor de politici presupun abordarea problemelor existente într-un anumit domeniu, definirea căilor de soluționare a problemelor identificate și descrierea impactului așteptat asupra statului și societății (art. 24 alin. (1)). Respectiv, CNPF sesizează asupra lipsei de claritate privind oportunitatea stabilirii unor reglementări diferențiate în raport cu tipul și structura, modul de elaborare, aprobare, monitorizare a implementării și de evaluare a documentelor de politici. Mai mult, o argumentare a necesității instituirii unei diferențieri pentru CNPF, nu a fost identificată nici în Nota informativă la Legea nr. 100/2017 în varianta de proiect de lege.</p> <p>Având în vedere cele consemnate, inclusiv prin prisma posibilității/oportunității extinderii normelor de reglementare generale ce țin de documentele de politici și în raport cu CNPF, se propune includerea în conținutul Proiectului a amendamentelor corespunzătoare la art. 24 alin. (4) din Legea prenotată, implicit excluderea obligației puse în sarcina CNPF aferent reglementărilor vizate.</p>	<p>analizată suplimentar în cadrul procesului de avizare repetată.</p>
BNM	52.	<p>La art. I pct. 10 cu privire la completarea cu art. 27¹, considerăm necesar definirea expresiei "analiza științifică" stipulată la alin. (1). Totodată remarcăm că, potrivit alin (2) din</p>	<p>Se acceptă. Textul a fost redactat.</p>

			<p>articolul prenotat, în nota de fundamentare se vor include doar rezultatele activității de documentare.</p>	
	Camera de Comerț și industrie	53.	<p>Art. I al proiectului de lege, prin p. 10 prevede completarea Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative cu art. 27¹ conform căruia Analiza de Impact nu se întocmește pentru: 1) proiectele documentelor de politici; 2) proiectele actelor normative cu relevanță UE; 3) proiectele de acte privind încheierea, suspendarea, denunțarea sau stingerea tratatelor internaționale; 4) proiectele privind aprobarea bugetului de stat, a bugetului asigurărilor sociale de stat, a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și a proiectelor de rectificare a acestora, precum și rapoartele privind executarea acestor bugete; 5) alte categorii de acte, stabilite de Guvern.</p> <p>CCI a RM a stat la bazele lansării reformei cadrului de reglementare a activității de întreprinzător (reforma regulatorie) în anul 2004 și a contribuit eficient la toate etapele acesteia începând cu Ghilotina 1 pentru abrogarea reglementărilor inutile, urmată de Ghilotina 2 care a introdus principiile de reglementare și cerința analizei impactului de reglementare și Ghilotina 2+ pentru optimizarea numărului de acte permisive . Corespunzător, până în prezent, CCI a RM în calitate sa de membru al Grupului de lucru (GL) al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător a participat activ la optimizarea și racordarea cadrului normativ ce ține de reglementarea activității de întreprinzător în scopul asigurării unui climat de afaceri favorabil în Republica Moldova.</p> <p>In viziunea mediului de afaceri, asociațiilor de business și experților, activitatea GL are un rol crucial în procesul de transparență decizională și dialog public privat. Astfel, opiniile GL contribuie la elaborarea de reglementări transparente și previzibile pentru mediul de afaceri, și totodată neadmiterea promovării unor reguli care pot crea bariere în activitatea de întreprinzător.</p>	<p>Se acceptă. Lista excepțiilor a fost revizuită</p>

			<p>Aplicarea prevederilor art. 27¹ din proiect va limita aria de competențe a GL, va exclude o etapă foarte importantă în procesul decizional, fapt, care va avea un impact direct asupra calității proiectelor de acte normative aferente reglementării activității antreprenoriale.</p> <p>Considerăm că promovarea acestei inițiative fără a ține cont de opinia businessului va afecta negativ climatul de afaceri și cel investițional, implicit poziționarea țării în clasamente internaționale privind climatul de afaceri, transparența și asigurarea unui mediu de business prietenos, previzibil și atractiv pentru investitori.</p> <p>În acest context, menținerea Analizei Impactului de Reglementare pentru toate proiectele, inclusiv cele cu relevanța UE va asigura respectarea drepturilor și intereselor întreprinzătorilor, va facilita transpunerea calitativă a standardelor UE în activitatea de întreprinzător.</p> <p>În temeiul celor relatate, CCI a RM consideră oportună revizuirea necesității promovării p. (3) al art. 27¹ al proiectului de lege în vederea asigurării consultării calitative a actelor în proces de armonizare a legislației cu acquis-ul comunitar</p>	
	AmCham Moldova	54.	<p>PUNCTUL 10 DIN PROIECTUL DE LEGE PREVEDE URMĂTOARELE:</p> <p>„10. Se completează cu articolul 27¹ cu următorul cuprins: Articolul 27¹. Activitatea de documentare [...] Analiza de Impact nu se întocmește pentru: 1) proiectele documentelor de politici; 2) proiectele actelor normative cu relevanță UE; 3) proiectele de acte privind încheierea, suspendarea, denunțarea sau stingerea tratatelor internaționale; 4) proiectele privind aprobarea bugetului de stat, a bugetului asigurărilor sociale de stat, a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și a proiectelor de rectificare a acestora, precum și rapoartele privind executarea acestor bugete; 5) alte categorii de acte, stabilite de Guvern.”</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Prevederea care împuternicea Guvernul să stabilească excepții și pentru alte categorii de acte normative a fost exclusă din proiect.</p>

		<p>Asociațiile semnatare nu susțin norma propusă și noua abordare cu referire modul de fundamentare a proiectelor de acte normative.</p> <p><u>Cu referire la dreptul Guvernului Republicii Moldova de a determina categoriile de acte normative pentru care Analiza Impactului de Reglementare nu se va întocmi.</u></p> <p>Legea nr. 235/2006 a fost prima lege care a introdus în legislația națională instituția Analizei Impactului de Reglementare, care a fost transpusă peste doi ani în textul Legii nr. 780/2001 privind actele legislative și Legii nr. 317/2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale (prin intermediul pachetului de legi Ghilotina II care au succedat-o), instituție care a fost preluată și în legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.</p> <p>Evaluarea impactului reglementării (AIR) este recunoscută de majoritatea țărilor dezvoltate ca fiind un instrument cheie pentru îmbunătățirea calității modului de luare a deciziilor de reglementare. AIR-urile sunt utilizate pe scară largă în cadrul țărilor membre ale Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), iar astăzi un număr tot mai mare de țări în curs de dezvoltare implementează noi proceduri AIR în sistemele lor de guvernare.</p> <p>Importanța globală a Analizei Impactului de Reglementare a crescut semnificativ după introducerea ei în sistemul de reglementare al Statelor Unite în 1978. Pe parcursul ultimilor 30 de ani, AIR a fost puternic promovată de către organizațiile internaționale precum Banca Mondială, deoarece această abordare permite guvernelor să se asigure că legile și reglementările pe care le elaborează și implementează sunt de înaltă calitate - eficiente, transparente și responsabile. La moment, 32 din cele 35 de țări OCDE includ AIR-ul în cadrul lor de reglementare.</p>	
--	--	---	--

		<p>[...]</p> <p>Având în vedere datele prezentate, asociațiile semnatare consideră că Analiza Impactului de Reglementare urmează a fi elaborată pentru majoritatea categoriile de acte normative, urmând a fi o regulă care trebuie în continuare respectată. Reglementarea dreptului Guvernului de a determina categoriile de acte normative pentru care Analiza Impactului de Reglementare trebuie elaborată va avea un efect invers – atunci când obligația elaborării Analizei Impactului de Reglementare ar putea constitui o excepție.</p>	
	55.	<p><u>Cu referire la regula nou-propusă de neîntocmire a Analizei Impactului de Reglementare pentru proiectele actelor normative cu relevanță UE</u></p> <p>Astăzi, o proporție din ce în ce mai semnificativă a reglementărilor naționale ale statelor membre UE provin de la nivelul organelor suprastatale UE. Această afirmație este valabilă și pentru țările candidate, care aspiră la o integrare mai strânsă și, în cele din urmă, la aderarea deplină la UE.</p> <p>Potrivit unui raport OECD (2021), o viziune greșită pare să prevaleze în rândul oficialilor precum că, analiza ex-ante a impactului noilor reglementări care rezultă din procesul de aderare la UE nu este necesară, având în vedere angajamentul puternic la nivel politic față de avansarea în procesul de integrare în UE. Acest lucru creează riscul ca țările să nu reușească să efectueze în mod sistematic o analiză care sprijină implementarea legilor de transpunere. Ca rezultat, prea multe reglementări sub-optimale pot fi introduse, reducând eficacitatea și impactul noilor politici.</p> <p>Chiar și așa, unele din țările candidate (Albania, Bosnia și Herțegovina, Kosovo, Montenegro, Macedonia de Nord și Serbia), aplică aceleași cerințe și standarde pentru analiza și evaluarea impactului pentru cazurile de transpunere a legislației UE, la fel ca și pentru propunerile naționale de acte normative,</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Lista excepțiilor a fost revizuită.</p>

			<p>chiar dacă acest proces în fiecare stat are unele lacune administrative⁴ .</p> <p>[...]</p> <p>Potrivit aceluiași raport, cererea pentru un nivel adecvat de analiză a impactului politicii prin AIR crește în timpul procesului de integrare europeană, pe măsură ce țara avansează la eventuala aderare. Acest lucru este determinat în mare parte de cererea proprie a UE de evaluare suplimentară a impactului și a riscurilor, pentru a sprijini orice înțelegeri tranzitorii solicitate de administrațiile naționale⁵ .</p> <p>Potrivit Manualului privind apropierea juridică ca element cheie pentru succesul procesului de integrare Europeană a Republicii Moldova în Uniunea Europeană, transpunerea actelor normative UE fără a analiza mai întâi efectele și opțiunile unor astfel de acte ar putea duce cu ușurință la o legislație moldovenească care este pe deplin armonizată, dar inaplicabilă. Elaborarea AIR-urilor va fi imperativă în timpul negocierilor de aderare pentru capitolele (financiar) cele mai solicitante, precum mediu, transport, energie și agricultura. Pentru ca negocierea să fie realistă și implementabilă, va trebui definită în conformitate cu capacitățile Moldovei de implementare a acquis-ului UE. Aceste capacități nu pot fi evaluate fără a dezvolta un AIR adecvat (și uneori aprofundat)⁶ .</p> <p>Nu în ultimul rând, menționăm că Chestionarul completat de către Republica Moldova pentru elaborarea opiniei privind aplicarea Republicii Moldova în vederea obținerii calității de membru al Uniunii Europene, conține o întrebare și un răspuns afirmativ al statului în ceea ce privește existența în legislația națională a procedurii de evaluare a impactului actelor normative, înțelegându-se că este o cerință considerată de către Uniunea Europeană la acordarea statutului de țară candidat⁷.</p>	
12. La articolul 29 alineatul (1):	Ministerul Apărării	56.	La punctul 12 (art. 29 alin. (1)) din proiect, se propune expunerea propoziției noi cu următorul cuprins:	Se acceptă parțial.

<p>cuvintele „studiului de cercetare” se substituie cu cuvintele „rezultatelor activității de documentare”;</p> <p>se completează cu o propoziție nouă cu următorul cuprins:</p> <p>„Pentru proiectele de acte care vizează modificarea unor alte acte normative, concomitent cu versiunea inițială, se elaborează tabelul comparativ.”;</p>			<p>„Pentru proiectele de acte care vizează modificarea unor alte acte normative, concomitent cu versiunea inițială, se elaborează tabelul comparativ, conform modelului indicat în anexa nr.4”.</p> <p>Totodată, pentru unificarea cerințelor față de conținutul și rubricile necesare completării tabelului comparativ, se propune completarea proiectului de lege și expunerea anexei nr.4, similar celor existente.</p>	<p>Proiectul a fost completat cu o anexă ce va reflecta modelul tabelului comparativ. Prevederea respectivă a fost inclusă în art. 40 lit. g).</p> <p>Pentru a optimiza procesul de elaborare, tabelul comparativ se va întocmi la etapa de prezentare a proiectului spre aprobare Guvernului.</p>
	Ministerul Finanțelor	57.	<p>La pct. 12 se propune excluderea prevederii ce vizează elaborarea tabelului comparativ la etapa inițială, deoarece conform art. 40 lit. g) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, acesta se prezintă la etapa de adoptare, aprobare sau emitere a proiectului de act normativ, ca parte integrantă a dosarului de însoțire a acestuia.</p> <p>Totodată, remarcăm că instituirea obligației de elaborare a tabelului comparativ, concomitent cu versiunea inițială a proiectului, ar tergiversa inițierea procedurii de avizare/consultare publică, fapt cu impact major, în special pentru proiectele cu relevanță UE, având în vedere angajamentele și termenii actuali de transpunere ale aquis-ului comunitar. Mai mult de atât, vor fi necesare timp și resurse suplimentare din partea autorilor, în contextul în care tabelul comparativ elaborat la etapa inițială va necesita a fi ajustat după fiecare etapă de promovare (avizare primară, avizare secundară, expertizare juridică).</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Prevederea respectivă a fost exclusă din proiect.</p>
	CNAS	58.	<p>La art. I, pct. 12, art. 29 se impune necesitatea de clarificat care este forma tabelului comparativ și etapa obligatorie de prezentare a acestuia.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Proiectul a fost completat cu o anexă ce va reflecta modelul tabelului comparativ.</p>

				Prevederea respectivă a fost inclusă în art. 40 lit. g). Pentru a optimiza procesul de elaborare, tabelul comparativ se va întocmi la etapa de prezentare a proiectului spre aprobare Guvernului.
13. Articolul 30: alineatul (1) se completează cu litera e ¹) cu următorul cuprins: „e ¹) impactul de fundamentare, după caz;”; se completează cu alineatul (1 ¹) cu următorul cuprins: „(1 ¹) În compartimentul prevăzut la alin. (1) lit. d) se descriu și se explică detaliat fiecare dispoziție din prevederile proiectului și elementele noi care se conțin în cuprinsul acestuia, astfel încât să fie posibilă identificarea sensului noiei juridice și a voinței autorității care a elaborat sau aprobat proiectul actului normativ.” se completează cu alineatul (2 ¹) cu următorul cuprins:	MIDR	59.	La pct. 13, propunerea de completare a art. 30 cu alin. (1 ¹), care detaliază aspectele ce trebuie descrise/explicate în compartimentul d) al Notei informative, considerăm că trebuie reflectate la anexa nr. 1 „Structura notei de fundamentare la proiectul de act normativ” din Legea nr. 100/2017. Or, dacă se optează pentru soluția descrierii în textul art. 30 a compartimentului d) al Notei de fundamentare, respectiv se impune detalierea tuturor compartimentelor Notei de fundamentare.	Se acceptă.
	ANRCETI	60.	La pct. 13, la litera e ¹) pentru coerență și claritate se propune a fi utilizată noțiunea de „analiza impactului”.	Se acceptă. Terminologia a fost uniformizată, cu utilizarea noțiunii de „analiza impactului de reglementare”.
	BNM	61.	La art. I pct. 13 cu privire la completarea art. 30 cu alin. (1 ¹) se propune excluderea cuvântului „fiecare”, întrucât unele dispoziții pot fi argumentate doar în coroborare cu alte dispoziții din prevederile proiectului. De asemenea, în cazul explicării detaliate a fiecărei dispoziției din proiectele actelor normative complexe, notele informative vor deveni excesiv de voluminoase.	Precizare Alin.(1 ¹) a fost exclus.

<p>„(2¹) Notele de fundamentare la proiectele legilor bugetare anuale și modificările acestora se întocmesc în conformitate cu prevederile Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014.”; alineatul (4) se abrogă</p>				
<p>14. Articolul 31 va avea următorul cuprins: „Articolul 31. Proiectele actelor normative care vizează armonizarea legislației naționale cu legislația UE (1) Actele normative cu relevanță UE se elaborează și se promovează în modul stabilit de Guvern. (2) Actele normative cu relevanță UE sunt marcate cu sigla „UE” și conțin clauza de armonizare, conform modelului aprobat de Guvern. (3) Pentru proiectele actelor normative cu relevanță UE, autorul proiectului întocmește tabelul de concordanță. Modelul tabelului de</p>	<p>ANRCETI</p>	<p>62.</p>	<p>La pct. 14 formularea de la art. 31 alin. (1) “Actele normative cu relevanță UE se elaborează și se promovează în modul stabilit de Guvern” necesită a fi corelată cu prevederile Legii 100/2017, deoarece actele normative cu relevanță UE, ca și toate celelalte acte normative se elaborează și se promovează în conformitate cu Legea 100/2017 și actele normative subsecvente legii, or potrivit art. 1 din Legea 100/2017, prezenta lege stabilește categoriile și ierarhia actelor normative, principiile și etapele legiferării, etapele și regulile elaborării proiectelor actelor normative, cerințele de bază față de structura și conținutul actului normativ, reguli privind intrarea în vigoare și abrogarea actului normativ, privind evidența și sistematizarea actelor normative, procedeele tehnice aplicabile actelor normative, precum și reguli privind interpretarea, monitorizarea implementării prevederilor și reexaminarea actului normativ. Drept urmare, toate actele normative se elaborează și se promovează în modul stabilit de Legea 100/2017, iar includerea la art. 31 alin. (1) a sintagmei “Actele normative cu relevanță UE se elaborează și se promovează în modul stabilit de Guvern” creează incertitudine și contradictorialitate.</p>	<p>Se acceptă.</p>
<p>Modelul tabelului de</p>	<p>SPCSB</p>	<p>63.</p>	<p>La art. 31 alin. (1), se propune înlocuirea cuvântului „promovează” cu termenul corespunzător sensului normei</p>	<p>Nu se acceptă.</p>

<p>concordanță se aprobă de Guvern.</p> <p>(4) Proiectele actelor normative cu relevanță UE se supun în mod obligatoriu expertizei de compatibilitate, care se efectuează în conformitate cu prevederile art. 36.”.</p>			<p>juridice, reieșind din etapele de legiferare descrise la art. 20, și anume, „adoptă”.</p>	<p>Procesul de adoptare a fiecărui tip de act normativ este reglementat în actul normativ acare reglementează modul de funcționare a autorității cu competențe de adoptare.</p> <p>Spre exemplu, modul de adoptare a legilor este reglementat în Constituție și în Regulamentul Parlamentului, modul de adoptare a hotărârilor Guvernului este reglementat în Constituție și Legea cu privire la Guvern.</p> <p>Propunerea depășește obiectul de reglementare a Legii nr. 100/2017.</p>
<p>15. La articolul 32: alineatul (1) și (2) vor avea următorul cuprins:</p> <p>„(1) Proiectul actului normativ, însoțit de nota de fundamentare și, după caz, de analiza impactului,” se transmite spre avizare autorităților publice responsabile de aplicarea prevederilor conținute în proiect și instituțiilor interesate, în funcție de obiectul de reglementare.</p> <p>(2) Proiectele actelor normative care vizează</p>	<p>Ministerul Apărării</p>	<p>64.</p>	<p>La punctul 15 (alin. (5¹) art. 32) din proiect, se propune expunerea cu următorul cuprins:</p> <p>„(5¹) În avizele asupra proiectului de act normativ, autoritățile publice și reprezentanții societății civile prezintă recomandări și soluțiile normative asupra proiectului de act normativ. Avizele și recomandările trebuie să conțină obiecții și propuneri motivate, anexând, după caz, versiunea redactată a proiectului sau a unor prevederi. În cazul lipsei obiecțiilor și propunerilor motivate la proiectul de act normativ, se comunică lipsa de obiecții și propuneri.”</p> <p>În context, propunem revizuirea alin. (5¹) art. 32 prin prisma prevederilor pct. 198 din Hotărârea Guvernului nr. 610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului, care reglementează exhaustiv conținutul avizului autorității/instituției publice, și anume:</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Conform art. 102 alin. (2) din Constituție, hotărârile se adoptă pentru organizarea executării legilor și nu viceversa.</p> <p>Drept urmare, prevederile hotărârii Guvernului, invocate în aviz urmează a fi aduse în concordanță cu noile prevederi ale Legii nr. 100/2017, la etapa ajustării cadrul normativ conex.</p> <p>Adițional, alin. (5¹) a fost revizuit în sensul asigurării posibilității expunerii autorităților publice și asupra</p>

<p>domeniile de competență ale autorităților publice centrale sau ale autorităților publice autonome se transmit obligatoriu acestora spre avizare.”;</p> <p>la alineatul (3), după cuvintele „consultării publice” se introduc cuvintele „cu reprezentanții societății civile”;</p> <p>se completează cu alineatul (5¹) cu următorul cuprins:</p> <p>„(5¹) În avizele asupra proiectului de act normativ, autoritățile publice se expun exclusiv în privința soluțiilor juridice referitor la</p>		<p>„198. Avizul autorității/instituției publice trebuie să conțină în mod distinct, după caz:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) obiecțiile argumentate și explicite pe marginea cărora trebuie să se ajungă la un acord; 2) propunerile care poartă caracter de recomandare; 3) soluția pe care o susține (în cazul în care proiectul prevede mai multe opțiuni); 4) comunicarea lipsei de obiecții și propuneri.” <p>Cu referire la excluderea din alin. (5¹) art. 32 a textului „...autoritățile publice se expun exclusiv în privința soluțiilor juridice referitor la domeniile care intră în sfera lor de competență.”, comunicăm că autoritățile publice urmează să se expună nu doar asupra proiectelor de acte normative în domeniile care intră în sfera lor de competență, ci și asupra proiectelor de acte normative în domeniile de activitate ce îi vizează (ex.: proiectele Codului funciar al Republicii Moldova (număr unic 918/MAIA/2023), Codului urbanismului și construcțiilor al Republicii Moldova (număr unic 28/MIDR/2023)).</p>	<p>prevederilor care le vizează direct, deși nu se regăsesc în domeniile de competență.</p>
<p>domeniile care intră în sfera lor de competență. Reprezentanții societății civile prezintă recomandări asupra proiectului de act normativ. Avizele și recomandările trebuie să conțină obiecții și propuneri motivate, anexând, după caz, versiunea redactată a proiectului sau a unor prevederi. În caz contrar, se comunică lipsa de obiecții și propuneri.”;</p>	<p>Ministerul Mediului</p>	<p>65. La art. 32, alin. 5/1 considerăm că abordarea potrivit căreia <i>autoritățile publice se expun exclusiv în privința soluțiilor juridice referitor la domeniile care intră în sfera lor de competență</i>, este una corectă, aplicată în corespundere cu principiile UE de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative, totuși considerăm oportun de a da posibilitate autorităților care examinează proiectul să se expună pe marginea proiectului cu propuneri, care exceda nemijlocit sfera de competență, într-o notă suplimentară. Pe marginea propunerilor din nota suplimentară autorul proiectului nu va avea obligații de a se expune, rămânând la discreția acestuia de a lua în considerație propunerile formulate sau nu.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Obligarea autorităților de a întocmi, pe lângă aviz, o „notă suplimentară” ar îngreuna activitatea autorității publice, epuizând nejustificat timp și efort. Mai mult, este incert statutul acestor note suplimentare și cum ar urma aceasta să fie reflectate.</p>
	<p>Ministerul Finanțelor</p>	<p>66. Cu referire la pct. 15, se propune modificarea art. 32 alin. (7) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative prin completarea după cuvintele „spre avizare” cu cuvintele „ ,</p>	<p>Se acceptă.</p>

<p>alineatul (7) se completează cu propoziția: „În urma avizării și consultării publice repetate, autorul proiectului întocmește o nouă sinteză. Prevederile alin. (6) se aplică în modul corespunzător.”</p>			<p>expertizare”, astfel fiind asigurată concordanța cu noua redacție propusă de autor pentru art. 34 alin. (6) din Legea menționată.</p>	
	<p>Ministerul Sănătății</p>	67.	<p>Pct. 15, la art. 32, alin. (3) după cuvintele „consultării publice” se introduc cuvintele „cu reprezentanții societății civile”, în acest sens solicităm oferirea unei clarități, cu privire la care proiecte de acte normative urmează a fi supuse consultărilor publice cu reprezentanții societății civile. Ca exemplu proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la alocarea surselor financiare, având ca temei decizia Comisie Situații Excepționale, urmează a fi supusă consultărilor publice cu reprezentanții societății sau nu.</p>	<p>Nu se acceptă. Aspectele respective sunt reglementate în Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.</p>
	<p>MIDR</p>	68.	<p>La pct. 15, insistăm asupra reexaminării redacției propuse la alin. (5¹) art. 32, în parte ce ține de impunerea „restricției” ca autoritățile publice, în avizele asupra proiectului de act normativ, să se expună exclusiv în privința soluțiilor juridice referitor la domeniile care intră în sfera lor de competență. În speță considerăm că, odată ce proiectul de act normativ a fost remis autorității publice pentru avizare, se prezumă că este de competența acesteia a se expune pe marginea proiectului. Astfel, participantul la avizare nu poate fi restricționat/îngrădit în expunere doar asupra aspectelor ce vizează domeniile de activitate, autoritatea publică având obligația de a examina în detaliu reglementare propusă și după caz, de a-și expune punctul de vedere instituțional, cu sesizarea unor aspecte interdependente care însă pot afecta diverse raporturi juridice și care implicit pot excede sfera sa de competență. Respectiv, rămâne la latitudinea autorului proiectului și ca o prerogativă a ultimului, ca urmare a unui asemenea exercițiu normativ, în cadrul definitivării proiectului și întocmirii Sintezei obiecțiilor și propunerilor recepționate, să accepte sau să nu accepte aspectele sesizate.</p>	<p>Nu se acceptă. Potrivit art. 107 alin.(1) din Constituție „Organele centrale de specialitate ale statului sînt ministerele. Ele traduc în viață, în temeiul legii, politica Guvernului, hotărîrile și dispozițiile lui, conduc domeniile încredințate și sînt responsabile de activitatea lor.” Respectiv, specializarea ministerelor corespunzător domeniilor de competență ale Guvernului urmărește scopul eficientizării lucrului autorităților publice centrale de specialitate. Or, suprapunerea competențelor acestora ar avea ca efect nu doar crearea confuziilor normative, ci și supraîncărcarea executorilor din cadrul ministerelor cu sarcini de a examina un proiect</p>

			de act normativ prin prisma unor aspecte care le depășesc competența.
BNM	69.	<p>La art. I pct. 15 din proiect, cu referire la completarea art. 32 cu alineatul (5¹), opinăm pertinentă posibilitatea de avizare a proiectului actului normativ de către autorități, fără delimitarea strictă a competențelor de expunere. Atenționăm că limitarea autorităților publice la expunerea exclusiv în privința soluțiilor juridice referitor la domeniile care intra în sfera lor de competență, va știrbi din calitatea finală a actului normativ, care poate beneficia de pe urma analizei complexe, pe multiple domenii și aspecte, realizate de autoritățile publice, indiferent de domeniul nemijlocit de competență al acestora. În plus, într-o multitudine de cazuri, având în vedere interesul public urmărit de toate autoritățile publice, domeniile de interes (chiar dacă nu și de competență, propriu-zisă) pentru acestea sunt foarte extinse și nu pot fi delimitate sau atribuite cu precizie uneia sau alteia. Mai mult, semnalăm că o asemenea modificare nu este justificată din perspectiva posibilității oferite reprezentanților societății civile, de a-și expune orice sugestie, propunere sau opinie cu caracter consultativ pe marginea proiectelor de acte normative elaborate, fără limitări.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>A se vedea comentariul precedent, la același subiect (MIDR).</p> <p>Suplimentar, menționăm că reprezentanții societății civile nu sunt limitați la un anumit domeniu de competență. Este o interpretare greșită.</p>
SPCSB	70.	<p>La art. 32 alin. (5¹), se propune excluderea cuvântului „exclusiv” din conținutul normei, considerăm că nu este justificat, în mod obiectiv, ca reprezentanții societății civile să nu fie condiționați și limitați în dreptul de formulare a obiecțiilor sau propunerilor motivate asupra proiectului de act normativ, iar în cazul altor autorități publice, dreptul de a formula obiecții sau propuneri motivate să fie limitat, în mod imperativ. Or, în ipoteza depășirii a domeniului care intră în sfera de competență a autorității publice, obiecțiile sau propunerile pot să se bazeze pe caracterul similar ar raporturilor reglementate, pe experiența instituției, inclusiv în urma interacțiunii cu alte autorități publice</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Este greșit conceptual de a trasa semnul egalității între autoritățile publice și societatea civilă.</p> <p>Totodată, potrivit art. 107 alin.(1) din Constituție „Organele centrale de specialitate ale statului sînt ministerele. Ele traduc în viață, în temeiul legii, politica</p>

			<p>competente conform proiectului de act normativ, în vederea asigurării unui mecanism eficient și viabil de funcționare și interacțiune a autorităților publice.</p>	<p>Guvernului, hotărârile și dispozițiile lui, conduc domeniile încredințate și sînt responsabile de activitatea lor.”</p> <p>Respectiv, specializarea ministerelor corespunzător domeniilor de competență ale Guvernului urmărește scopul eficientizării lucrului autorităților publice centrale de specialitate.</p> <p>Noțiunea de „societate civilă” include toți cetățenii, nu doar ONG.</p> <p>Subliniem că statul are obligația de a-i asigura societății civile în totalitatea sa nu doar accesul la textele proiectelor de legi, ci și posibilitatea de a le examina și veni cu propuneri. Orice limitarea a acestui drept ar constitui o încălcare a Constituției.</p>
<p>17. Articolele 34-36 vor avea următorul cuprins: „Articolul 34. Expertiza proiectului actului normativ (1) Autorul proiectului asigură prezentarea acestuia către autoritatea publică responsabilă pentru efectuarea expertizelor</p>	CNA	71.	<p>1. Art. I potrivit proiectului - Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative: [...] b) la pct.17, se impune reformularea textului propus pentru art.34 și 35 și se propune următorul cuprins: „Articolul 34. Expertiza proiectului actului normativ (1) Autorul proiectului asigură prezentarea acestuia către autoritatea publică responsabilă pentru efectuarea expertizelor anticorupție, juridice, de compatibilitate cu legislația UE, în</p>	<p>Se acceptă parțial. Expertiza anticorupție nu poate fi instituită ca etapă distinctă între avizare și expertiza juridică. Or, această abordare va avea ca efect extinderea duratei procesului de elaborare.</p>

<p>anticorupție, juridice, de compatibilitate cu legislația UE, în funcție de tipul raporturilor sociale reglementate de actul normativ.</p> <p>(2) Expertiza anticorupție și de compatibilitate cu legislația UE se efectuează concomitent cu avizarea.</p> <p>(3) Expertiza juridică se realizează la etapa finală, după definitivarea proiectului de act normativ potrivit avizelor, expertizelor anticorupție și de compatibilitate și a rezultatelor consultărilor publice.</p> <p>(4) Constatările expertizelor sunt expuse în nota de fundamentare la proiectul de act normativ.</p>			<p>funcție de tipul raporturilor sociale reglementate de actul normativ.</p> <p>(2) Expertiza de compatibilitate cu legislația UE se efectuează concomitent cu avizarea.</p> <p>(3) Expertiza anticorupție se realizează după definitivarea proiectului de act normativ potrivit avizelor, expertizei de compatibilitate și a rezultatelor consultărilor publice.</p> <p>(4) Expertiza juridică se realizează la etapa finală, după definitivarea proiectului de act normativ potrivit avizelor, expertizei anticorupției și de compatibilitate și a rezultatelor consultărilor publice.</p> <p>(5) Constatările expertizelor sunt expuse în nota de fundamentare la proiectul de act normativ.</p> <p>(6) În urma efectuării fiecărui tip de expertiză, autorul proiectului întocmește sinteza recomandărilor, conform unuia dintre modelele indicate în anexele nr. 2 și nr. 3. Constatările expertizelor pot fi incluse într-o singură sinteză.</p> <p>(7) Dacă, în urma efectuării expertizelor, proiectul actului normativ se completează cu aspecte și concepte noi sau dacă mai mult de 30% din textul proiectului actului normativ este modificat, acesta trebuie remis repetat spre avizare, expertizare și consultare publică.</p> <p>Articolul 35. [...]</p>	<p>Totuși, având în vedere importanța expertizei anticorupție pentru procesul de definitivare a proiectelor de acte normative, considerăm oportun de a modifica proiectul de lege astfel, încât expertiza anticorupție să se efectueze concomitent cu expertiza juridică, după avizarea și consultarea publică.</p> <p>Astfel, durata procesului de elaborare nu va fi extinsă, iar CNA se va putea expune asupra versiunii definitive a proiectelor de acte normative.</p>
<p>(5) În urma efectuării fiecărui tip de expertiză, autorul proiectului întocmește sinteza recomandărilor, conform unuia dintre modelele indicate în anexele nr. 2 și nr. 3. Constatările expertizelor pot fi incluse într-o singură sinteză.</p>	<p>MAI</p>	<p>72.</p>	<p>La pct. 17 art. 34 alin. (1), atragem atenția asupra caracterului inaplicabil al normei respective, deoarece potrivit alin. (2) din articolul în cauză, expertiza anticorupție și cea de compatibilitate se efectuează concomitent cu avizarea proiectului.</p> <p>Aferent considerentelor expuse supra, menționăm că proiectele de acte normative sunt remise spre avizare, respectiv expertizare (anticorupție și de compatibilitate) prin intermediul Cancelariei de Stat, după ce acestea sunt anunțate în ședințele secretarilor generali ai ministerelor.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Proiectul a fost modificat, astfel încât expertizele anticorupție și cea juridică se vor efectua după etapa avizării și consultării publice. Drept urmare, autorul proiectului va transmite de sine stătător proiectul către autoritățile responsabile de efectuarea</p>

<p>(6) Dacă, în urma efectuării expertizelor, proiectul actului normativ se completează cu aspecte și concepte noi sau dacă mai mult de 30% din textul proiectului actului normativ este modificat, acesta trebuie remis repetat spre avizare, expertizare și consultare publică. [...]</p>			<p>expertizelor, fără implicarea Cancelariei de Stat.</p>	
		73.	<p>In speță, la alin. (5), norma propusă de autor este vagă or, intenția autorului se rezumă la faptul că în urma efectuării unei expertize, sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor se completează.</p> <p>Mai mult ca atât, atenționăm asupra apariției unui conflict de norme, în cazul operării modificărilor propuse la art. 34 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.</p> <p>La caz, menționăm că art. 32 alin. (6) din Legea prenotată, care potrivit proiectului în cauză, își va păstra redacția actuală, prevede că în urma avizării și consultării publice, autorul proiectului întocmește sinteza obiecțiilor și propunerilor autorităților publice, precum și sinteza recomandărilor reprezentanților societății civile, conform unuia dintre modelele indicate în anexele nr. 2 și nr. 3.</p>	<p>Nu se acceptă. Obiecția nu este clară. Totuși, pentru evitarea unor interpretări eronate, concretizăm că după etapa de avizare și consultare publică se va întocmi „sinteza obiecțiilor și propunerilor” conform art. 32 alin. (6). După etapa expertizării se va întocmi „sinteza constatărilor și recomandărilor din rapoartele de expertiză” conform art. 34 alin. (5). Deși pentru aceste două sinteze se vor utiliza modelele din anexele nr. 2 și nr. 3, acestea totuși nu trebuie confundate, deoarece se vor întocmi la etape diferite ale elaborării având și scopuri diferite (consultare versus expertiză)</p>
	Ministerul Finanțelor	74.	<p>La pct.17: - La art. 34 din proiectul de lege, considerăm drept nejustificată excluderea prevederilor indicate la alin. (5) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, aferente expertizei financiare efectuată de către Ministerul Finanțelor și obligativitatea acesteia pentru proiectele care au impact asupra bugetului public.</p>	<p>Se acceptă parțial. Prevederea ce stabilea obligativitatea consultării cu Ministerul Finanțelor a proiectelor cu impact asupra bugetului de stat a fost exclusă din considerentul că alin. (2) din art. 32 a fost expus în redacție nouă, într-o formulă</p>

			<p>generală, din care rezultă obligația de a consulta proiectul cu toate autoritățile publice ale căror domenii sunt vizate de acel proiect.</p> <p>Reieșind din faptul că transmiterea proiectului spre avizare are loc prin intermediul Cancelariei de Stat, se prezumă că aceasta va ține cont inclusiv de competența Ministerului Finanțelor.</p> <p>Totuși, pentru a evita posibilele interpretări eronate, mai ales în procesul de reavizare, precum și ținând cont de impactul financiar al unor prevederi, a fost completat art. 32 alin. (2²).</p>	
		75.	- Referitor la art. 34 alin. (5), după cuvântul „sinteza” de completat cu cuvintele „constatărilor și”, așa cum este menționat și în completările la art. 37 alin. (11), prevăzute în pct. 18 din proiect.	Se acceptă.
	BNM	76.	La art. I pct. 17 și pct. 21, cu referire la art. 34 alin. (5) și completarea art. 40 cu lit. f), propunem reevaluarea oportunității întocmirii sintezei separate în urma efectuării fiecărui tip de expertiză sau includerii constatărilor expertizelor realizate într-o singură sinteză. În acest sens, propunem reglementarea posibilității întocmirii unei sinteze unice care să includă rezultatul avizării și al expertizării.	Se acceptă.
	Consiliul economic pe lângă	77.	Evaluarea calității actelor normative care reglementează activitatea de întreprinzător	Se acceptă parțial. Redacția propusă pentru art. 34 alin. (2) a fost inclusă la art.

	<p>Prim-ministru</p>	<p>Se propune păstrarea expertizei Grupului de lucru pentru reglementarea activității de întreprinzător, prin includerea acesteia în redacția propusă la art. 34, ca alin. (2): “(2) Proiectele actelor normative ce reglementează activitatea de întreprinzător și analiza de impact al acestora, se remit spre expertiză grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător”</p> <p>Păstrarea acestei expertize este crucială pentru buna implementare și conformare cu cerințele sistemului de analiză a impactului. Argumente în acest sens sunt prezentate și în compartimentul anterior. Totodată atenționăm că expertizarea proiectului de către Grupul de lucru se referă nu atât la respectarea rigorilor metodologice a analizei de impact, cât la respectarea principiilor de reglementare a activității de întreprinzător stabilite în Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, Legea nr. 161/2011 privind implementarea ghișeului unic în desfășurarea activității de întreprinzător și Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.</p> <p>În cazul în care se dorește simplificarea și scurtarea procesului de legiferare pentru proiectele cu relevanță UE, propunem operarea modificărilor la Hotărârea de Guvern nr. 610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului, fiind permisă expertizarea analizei de impact împreună cu proiectul actului normativ de către Grupul de lucru după înregistrarea proiectului în ședința secretarilor de stat. Astfel, procedurile legate de analiza de impact vor decurge concomitent cu procesul de avizare. Alineatele următoare se vor renumera corespunzător.</p> <p>Suplimentar, se propune de accentuat că această expertiză se efectuează concomitent cu avizarea, prin următoarea redacției a alineatului următor, (alin. (2) în proiect, care va deveni alin. (3):</p>	<p>32, care reglementează avizarea și consultarea publică a proiectului.</p> <p>Precizăm că Legea nr. 235/2006 nu-i atribuie statutul de „expertiză” procesului de consultare a unui proiect cu Grupul de lucru pentru reglementarea activității de întreprinzător.</p> <p>Drept urmare, prevederea propusă a fost inclusă în art. 32, fiind redactată.</p> <p>Referitor la modificările ce trebuie efectuate în Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, precizăm că acestea urmează a fi analizate în procesul de modificare a cadrului normativ conex.</p>
--	-----------------------------	--	---

			“(3) Expertiza anticorupție, de compatibilitate cu legislația UE și a actelor normative ce reglementează activitatea de întreprinzător se efectuează concomitent cu avizarea.”	
AmCham Moldova	78.	<p>PUNCTUL 17 DIN PROIECTUL DE LEGE SE EXPUNE ÎN REDACȚIE NOUĂ ȘI EXCLUDE OBLIGAȚIA DE REMITERE A PROIECTELOR DE ACTE NORMATIVE CE REGLEMENTEAZĂ ACTIVITATEA DE ÎNTREPRINZĂTOR SPRE EXPERTIZĂ CĂTRE GRUPUL DE LUCRU AL COMISIEI DE STAT PENTRU REGLEMENTAREA ACTIVITĂȚII DE ÎNTREPRINZĂTOR.</p> <p>Asociațiile semnatare nu susțin norma propusă și anticipează următoarele consecințe nefavorabile climatului investițional al țării:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Scădere treptată a implementării și calității AIR, precum și a calității proiectelor de acte normative elaborate de autoritățile publice Gradul de implementare și elaborare a AIR de către funcționarii publici se va reduce, ceea ce nu va permite valorificarea la maximum ale avantajelor AIR în procesul de elaborare și avizare a actelor normative. Astfel, factorii de decizie nu vor dedica atenție suficientă calității fundamentării proiectelor de acte normative, ceea ce la rândul său poate duce la aprobarea unor acte normative de calitate inferioară. Interesul diminuat față de AIR în cadrul autorităților publice va afecta promovarea potrivită a acestui proces de elaborare a politicilor/actelor normative bazate pe evidență. Pe termen mediu va avea de suferit imaginea autorităților, în special prin reducerea încrederii din partea mediului de afaceri în instituțiile statului și creșterii incertitudinii privind regulile de joc în relația stat - business. - Diminuarea eficienței activității Grupului de Lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător (GL) Din anul 2004 până în prezent, Grupul de lucru al Comisiei de Stat pentru reglementarea activității de întreprinzător are o 	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Proiectul a fost completat, astfel încât, norma ce reglementează obligativitatea consultării proiectelor respective cu Grupul de lucru pentru reglementarea activității de întreprinzător a fost inclusă la art. 32 care reglementează avizarea și consultarea publică a proiectului.</p>	

		<p>activitate perpetuă și este unicul organ de evaluare anticipată și publică a proiectelor de acte normative. Trebuie de menționat că Cancelaria de Stat cu suportul partenerilor de dezvoltare au perfecționat în ultimii ani cadrul legal legat de AIR și GL. Noile amendamente s-au bazat pe experiența internațională, care sugerează că, cu cât nivelul de sprijin politic pentru AIR este mai înalt, cu atât mai mult succes are acesta în punerea sa în aplicare.</p> <p>În viziunea mediului de afaceri, care participă activ în calitate de membri ai GL, activitatea acestuia în ultimii ani a devenit mai prodigioasă și eficientă decât în anii trecuți. Având în vedere cele menționate, asociațiile semnatare nu susțin noua abordare impusă prin intermediul proiectului de lege și consideră propunerile ca fiind în contradicție cu bunele practici internaționale, solicitând excluderea acestora din proiectul de lege și inițierea consultărilor publice cu reprezentanții mediului de afaceri.</p>	
	<p>Asociația Businessul ui European (EBA)</p>	<p>79.</p> <p>Constatăm cu regret că prevederea, actualmente în vigoare, Articolul 34. Expertiza proiectului actului normativ, (4) Proiectele actelor normative ce reglementează activitatea de întreprinzător se remit spre expertiză grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător, împreună cu analiza impactului de reglementare (AIR), se exclude, ceea ce presupune eliminarea societății civile și a asociațiilor de business la etapa de analiză a impactului de reglementare. Or, analiza impactului de reglementare a oricărui act normativ sau modificărilor la actele normative este elementul cheie în argumentarea/justificarea necesității modificării cu transparentizarea impactului asupra mediului de afaceri.</p> <p>Conform ghidului publicat (link: https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/handbook-on-the-legalapproximation_varianta-de-tipar-no-copy_0.pdf) armonizarea cadrului legal ca element cheie în procesul de integrare cu succes a Republicii Moldova în UE, în speță</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Proiectul a fost completat, astfel încât, norma ce reglementează obligativitatea consultării proiectelor respective cu Grupul de lucru pentru reglementarea activității de întreprinzător a fost inclusă la art. 32 care reglementează avizarea și consultarea publică a proiectului.</p>

		<p>capitolul 4.6: Efectuarea analizei impactului regulatoriu statuează expres importanța și necesitatea utilizării acestui instrument, după cum urmează:</p> <ul style="list-style-type: none">• Transpunerea actelor juridice ale UE fără a analiza mai întâi efectele și opțiunile unor astfel de acte ar putea duce cu ușurință la o legislație moldovenească care este pe deplin armonizată, dar inaplicabilă. (citată din Raportul menționat supra)• Efectuarea AIR-urilor va fi imperativă în timpul negocierilor de aderare pentru capitolele (financiare) cele mai solicitate, precum mediu, transport, energie și agricultură. Pentru ca poziția de negociere să fie realistă și implementabilă, acestea vor trebui definite în conformitate cu capacitățile Moldovei de a implementa acquis-ul UE. Aceste capacități nu pot fi evaluate fără a dezvolta o AIR adecvată (și uneori aprofundată). (citată din Raportul menționat supra)• La elaborarea evaluărilor de impact, ca punct de plecare pentru Moldova, redactorii juridici ar trebui să utilizeze evaluările de impact elaborate de Comisia Europeană atunci când acel act UE a fost elaborat de UE în sine. (citată din Raportul menționat supra) <p>Respectiv concluzionăm că AIR este un instrument utilizat de UE. Or, Republica Moldova, țară candidat în UE aplică și ajustează cadrul său legal la bunele practici europene și aquisul comunitar. Conform Chestionarului de Informații solicitate de Comisia Europeană Guvernului Republicii Moldova pentru pregătirea Avizului privind aplicarea Republicii Moldova pentru aderarea la Uniunea Europeană Partea I aprilie 2022, două întrebări referitor la AIR sunt listate:</p> <ul style="list-style-type: none">• 13. Cum își exercită Parlamentul funcțiile legislative? Există un sistem de verificare, la nivel de Parlament, a compatibilității noilor legislații și modificărilor propuse în procedura parlamentară cu acquis-ul UE? Explicați și furnizați informații și exemple. Parlamentul solicită documente	
--	--	---	--

		<p>însoțitoare atunci când evaluează proiectele de lege, cum ar fi evaluări de impact, dovezi ale consultărilor publice?</p> <ul style="list-style-type: none">• 48. Sunt evaluările de impact (fiscale, de reglementare, de mediu etc.) pregătite sistematic pentru proiectele legislative și propunerile de politici? Ce mecanisme există pentru a monitoriza implementarea efectivă a actelor juridice de către organismele publice (de exemplu, sistemul de monitorizare a politicilor în vigoare, cerințele de raportare, supravegherea administrativă și inspecțiile)? <p>Respectiv concluzionăm că AIR este un instrument utilizat de UE. Or, Republica Moldova, țară candidat în UE aplică și ajustează cadrul său legal la bunele practici europene și aquisul comunitar. Indicele politicilor pentru IMM-uri Țările partenere estice 2020, EVALUAREA IMPLEMENTĂRII ACTULUI SMALL BUSINESS PENTRU EUROPA, OECD statuează că Republica Moldova a făcut progrese moderate în dezvoltarea în continuare a unui mediu de afaceri propice pentru IMM-uri. Moldova a avansat în implementarea Strategiei de dezvoltare a IMM-urilor 2012-2020 cu progrese substanțiale în reducerea reglementărilor împovărătoare, implementarea analizei impactului reglementării și furnizarea de servicii de dezvoltare a afacerilor pentru IMM-uri.</p> <p>În aceeași ordine de idei, potrivit raportului OECD (2021)¹, o viziune greșită pare să prevaleze precum că, analiza ex-ante a impactului noilor reglementări care rezultă din procesul de aderare la UE nu este necesară, având în vedere angajamentul puternic la nivel politic față de avansarea în procesul de integrare în UE. Acest lucru creează riscul ca țările să nu reușească să efectueze în mod sistematic o analiză care sprijină implementarea legilor de transpunere. Ca rezultat, prea multe reglementări suboptimale pot fi introduse, reducând eficacitatea și impactul noilor politici.</p>	
--	--	---	--

			Considerând cele menționate supra, instrumentul AIR aplicabil astăzi rămâne a fi unicul și cel mai eficient în asigurarea calității proiectelor actelor normative, în speță în procesul de armonizare legislativă la aquisul comunitar.	
17. Articolele 34-36 vor avea următorul cuprins: [...] Articolul 35. Expertiza anticorupție (1) Expertiza anticorupție se efectuează în scopul identificării în proiectele de acte normative a factorilor generatori ai riscurilor de corupție, precum și formulării recomandărilor în vederea înlăturării acestora. (2) Proiectele de acte normative însoțite de nota de fundamentare și, după caz, de analiza impactului se expediază Centrului Național Anticorupție pentru efectuarea expertizei anticorupție. (3) Expertiza anticorupție este obligatorie pentru toate proiectele de acte normative, inclusiv pentru proiectele de acte normative elaborate de deputații în Parlament, cu excepția:	Cancelaria de Stat	80.	Cu referire la art. 35 alin. (3), constatăm că excepțiile privind efectuarea expertizei anticorupție repetă prevederile art. 28 din Legea integrității nr. 82/2017. Prin urmare, pentru a evita reglementarea paralelă a relațiilor juridice, precum și interpretările neunivoce ale acestora, deoarece o excepție nu se regăsește în proiect, se recomandă invocarea unei norme de trimitere la actul legislativ menționat. În plus, se impune concretizarea normei care prevede exceptarea de la efectuarea expertizei anticorupție a tratatelor internaționale, precum și a actelor de acordare a deplinelor puteri și de exprimare a consimțământului Republicii Moldova de a fi legată prin tratat internațional. Or, potrivit redacției actuale a legii, nu este clar dacă sub incidența acestei excepții cad și acordurile de credit și de grant care nu sunt calificate ca tratate internaționale, dar care, potrivit Legii nr. 419/2006, urmează o procedură de elaborare și promovare similară tratatelor internaționale.	Se acceptă parțial. Având în vedere obiectul de reglementare a Legii nr. 100/2017 care se referă doar la actele normative, excepțiile ce se referă la alte categorii de acte se justifică a fi păstrate în Legea nr. 82/2017 a cărei obiect de reglementare este mai vast.
	MDED	81.	- la pct. 17, în vederea evitării paralelismelor în legislație, considerăm binevenit completarea art. 35, alin. (3), după cuvintele „cu excepția” cu textul „proiectelor de acte prevăzute de articolul 28, alineatul (2) din Legea integrității nr. 82/2017”, iar lit. a)-e) din alineatul respectiv necesită a fi excluse. Menționăm, că în procesul de legiferare este inadmisibilă instituirea aceluiași reglementări în două sau mai multe acte normative;	Se acceptă parțial Excepțiile privind efectuarea expertizei anticorupție vor fi reflectate exclusiv în Legea nr. 82/2017. A se vedea argumentele de mai sus.
	CNA	82.	1. Art. I potrivit proiectului - Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative: [...]	Nu se acceptă. Modificările propuse de CNA pentru art. 34 sunt, în

<p>a) documentelor de politici;</p> <p>b) decretelor Președintelui Republicii Moldova;</p> <p>c) dispozițiilor Guvernului;</p> <p>d) hotărârilor Guvernului de aprobare a avizelor asupra proiectelor de legi și decrete ale Președintelui Republicii Moldova;</p> <p>e) tratatelor internaționale, precum și actelor de acordare a deplinelor puteri și de exprimare a consimțământului Republicii Moldova de a fi legată prin tratat internațional.</p> <p>(4) Expertiza anticorupție se efectuează conform metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte normative, aprobată de Centrul Național Anticorupție.</p> <p>(5) Expertiza anticorupție a proiectelor de acte normative prevăzute la art. 6 lit. e)-h) se efectuează</p>		<p>b) la pct.17, se impune reformularea textului propus pentru art.34 și 35 și se propune următorul cuprins: „Articolul 34. [...] Articolul 35. Expertiza anticorupție (1) Expertiza anticorupție reprezintă identificarea în proiectele de acte normative a riscurilor de corupție, a factorilor care le generează, precum și înaintarea recomandărilor pentru înlăturarea lor. Categoriile factorilor care determină apariția riscurilor de corupție se referă la deficiențele proiectului sub aspectul formulării, coerenței legislative, al transparenței și accesului la informații, al exercitării drepturilor și obligațiilor persoanei, al exercitării atribuțiilor autorității publice, al mecanismelor de control, al răspunderii și sancțiunilor. (2) Expertiza anticorupție este obligatorie pentru toate proiectele actelor normative, inclusiv pentru proiectele actelor normative elaborate de deputații în Parlament, cu excepția: a) documentelor de politici; b) actelor cu caracter individual de remanieri de cadre; c) decretelor Președintelui Republicii Moldova; d) dispozițiilor Guvernului; e) hotărârilor Guvernului de aprobare a avizelor asupra proiectelor de legi și decrete ale Președintelui Republicii Moldova; f) tratatelor internaționale, actelor de acordare a deplinelor puteri și de exprimare a consimțământului Republicii Moldova de a fi legată prin tratat internațional. (3) Expertiza anticorupție este efectuată conform Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată de Colegiul Centrului Național Anticorupție. Metodologia se publică pe pagina web a Centrului Național Anticorupție. (4) Expertiza anticorupție, cu excepțiile stabilite la alin.(2) și art.6 lit.e)–h), se efectuează de către Centrul Național</p>	<p>mare parte, de ordin redacțional. Considerăm că ultima frază, propusă pentru alin. (1) conține detalii care ar trebui să se regăsească în Metodologia CNA. Nu considerăm oportun de a reglementa expres careva categorii de factori, care determină apariția riscurilor de corupție, or, această normă ar deveni prea restrictivă, mai ales în raport cu prevederile art. 3 din Legea nr. 82/2017, care reglementează noțiunea de „factor de risc” într-o manieră generală, după cum urmează: <i>„factor de risc – circumstanță de orice gen</i> care permite, încurajează, provoacă apariția manifestărilor de corupție în cadrul entității publice sau care le perpetuează;”.</p> <p>În partea ce ține de propunerea de completare a listei proiectelor de acte normative pentru care nu se face expertiza anticorupție cu „actele cu caracter individual de remanieri de cadre” , atragem atenție asupra faptului că</p>
--	--	--	--

<p>de către autorii proiectelor în conformitate cu metodologia de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte normative departamentale, aprobată de Centrul Național Anticorupție. În cazul proiectelor ce conțin reglementări ce vizează domeniile vulnerabile de corupție, Centrul Național Anticorupție poate acorda, la solicitare, suport autorului proiectului la efectuarea expertizei.</p> <p>(6) Centrul Național Anticorupție poate atrage în efectuarea expertizei anticorupție specialiști din afara instituției, iar autoritățile publice pot acorda asistență la efectuarea expertizei de către Centrul Național Anticorupție în limitele competențelor acestora.</p> <p>(7) După recepționarea raportului de expertiză anticorupție, autorul proiectului de act normativ completează nota de fundamentare la proiect cu</p>			<p>Anticorupție doar asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate.</p> <p>(5) Expertiza anticorupție a proiectelor actelor normative prevăzute la art.6 lit.e)– h) este efectuată de către autorii proiectelor, în conformitate cu Metodologia de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte normative departamentale, aprobată de Colegiul Centrului Național Anticorupție. În cazul proiectelor ce conțin reglementări care vizează domeniile vulnerabile la corupție, Centrul Național Anticorupție acordă asistență la efectuarea expertizei anticorupție.</p> <p>(6) Centrul Național Anticorupție poate antrena în efectuarea expertizei anticorupție specialiști din afara instituției, iar autoritățile publice pot acorda asistență la efectuarea expertizei de către Centrul Național Anticorupție, în limita competențelor acestora.</p> <p>(7) După recepționarea raportului de expertiză anticorupție, autorul proiectului completează nota informativă la proiect cu informația privind constatările acestei expertize și include în sinteză obiecțiile și propunerile Centrului Național Anticorupție.”</p>	<p>acestea nu sunt „acte normative”, ci acte administrative cu caracter individual, care cad sub incidența Codului administrativ. Drept urmare, aceste acte administrative nu au tangență cu obiectul de reglementare a prezentului proiect.</p>
--	--	--	--	--

<p>informația referitoare la constatările expertizei și include în sinteză recomandările Centrului Național Anticorupție.</p>				
<p>17. Articolele 34-36 vor avea următorul cuprins: [...] Articolul 36. Expertiza de compatibilitate a proiectului actului normativ cu legislația Uniunii Europene (1) Proiectul de act normativ cu relevanță UE se expediază Centrului de Armonizare a Legislației (în continuare - Centru) pentru efectuarea expertizei de compatibilitate cu legislația UE. (2) Expertiza de compatibilitate cu legislația UE este obligatorie pentru toate proiectele actelor normative cu relevanță UE, pentru proiectele de modificare a actelor normative cu relevanță UE, inclusiv, pentru cele ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale</p>	<p>CNAS</p>	<p>83.</p>	<p>La art. I, pct. 17, art. 36. cuvintele „legislația Uniunii Europene” de substituit cu cuvintele „legislația UE”, pentru a corespunde cu pct. 1 de la art. I.</p>	<p>Se acceptă.</p>

<p>autorităților publice autonome.</p> <p>(3) Expertiza de compatibilitate se efectuează potrivit Metodologiei aprobate de Centru.</p> <p>(4) Proiectele actelor normative cu relevanță UE elaborate de către Președintele Republicii Moldova, deputații în Parlament și Adunarea Populară a unității teritoriale autonome Găgăuzia, se transmit spre avizare Guvernului, fiind însoțite de tabelul de concordanță.”</p>				
<p>18. La articolul 37: se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:</p> <p>„(1¹) Proiectul de act normativ însoțit de: nota de fundamentare, sinteza obiectivelor și propunerilor, sinteza constatărilor și recomandărilor expertizelor și, după caz, de analiza impactului, de tabelul de concordanță se expediază Ministerului Justiției.”;</p>	<p>MIDR</p>	<p>84.</p>	<p>La pct. 18, ce vizează modificarea art. 37, se va clarifica intenția autorului cu referire la modificările propuse la alin. (4).</p>	<p>Se acceptă. Modificarea propusă pentru alin. (4) a fost redactată.</p>
	<p>CNAM</p>	<p>85.</p>	<p>Cu referire la înregistrarea de stat a actelor normative departamentale ale autorităților publice de către Ministerul Justiției:</p> <p>În nota informativă se menționează despre renunțarea la procedura înregistrării de stat a actelor normative ale autorităților publice (actele normative departamentale), autoritățile publice vor solicita efectuarea expertizei juridice a actelor emise, însă evidența acestor acte nu va mai fi asigurată de Ministerul Justiției, ci de fiecare autoritate publică în mod individual. În același timp, proiectul nu prevede modificarea corespunzătoare a art. 37 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, ci doar excluderea din alin. (5) al acestui articol a enunțului ce vizează înregistrarea în Registrul de stat al actelor</p>	<p>Se acceptă. Modificarea propusă pentru alin. (4) a fost redactată.</p>

<p>la alineatul (2) textul „a)-d)” se substituie cu textul „a)-f)”;</p> <p>alineatul (3) se completează cu litera d¹) cu următorul cuprins:</p> <p>„d¹) oportunitatea intervenției normative, în cazul în care obiectul de reglementare al proiectului de act normativ vizează unul din domeniile de competență ale Ministerului Justiției.”;</p> <p>la alineatul (4) cuvintele „și se înregistrează de către Ministerul Justiției, în modul stabilit de către Guvern.”.</p> <p>la alineatul (5) ultima propoziție se exclude;</p>		<p>juridice a actele normative emise de Banca Națională a Moldovei și de Comisia Națională a Pieței Financiare, care de altfel nu se supun expertizei juridice, avizul Ministerului Justiției având caracter consultativ (a se vedea art. 22 alin. (4) și (5) din Legea nr. 192/1998 cu privire la Comisia Națională a Pieței Financiare, art. 11 alin. (3²) și (3³) din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei).</p> <p>În acest context, opinăm necesitatea modificării fie a art. 37 alin. (4) din Legea nr. 100/2017, fie revizuirea argumentelor din nota informativă aferente înregistrării de stat a actelor normative departamentale.</p> <p>Concomitent, pentru asigurarea corelării normelor conexe, se vor modifica și dispozițiile privind înregistrarea de stat a actelor normative departamentale din art. 11 alin. (3²) al Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, art. 22 alin. (4) al Legii nr. 192/1998 cu privire la Comisia Națională a Pieței Financiare, art. 17 din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică.</p>	
<p>alineatul (7) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(7) Recomandările din expertiza juridică se includ în versiunea finală a proiectului de act normativ. Neacceptarea constatărilor și a recomandărilor din expertiza juridică trebuie motivate în sinteză.”</p>	<p>Ministerul Apărării</p>	<p>86. La punctul 18 (art. 37 alin. (4)) din proiect, urmează a fi revizuită redacția ce se referă la alineatul (4) în vederea identificării finalității modificării propuse (se exclude, se substituie, etc.).</p>	<p>Se acceptă. Modificarea propusă pentru alin. (4) a fost redactată.</p>
	<p>Ministerul Finanțelor</p>	<p>87. La pct. 18: - referitor la completarea art. 37 cu alin. (1¹), după textul „propunerilor,” se va completa cu textul ”sinteza recomandărilor reprezentanților societății civile,” în vederea asigurării prezentării complete a pachetului de documente necesar efectuării expertizei juridice; - referitor la prevederea de modificare operată la alin. (4), este necesară revederea acesteia, întrucât nu este clar scopul urmărit de autor.</p>	<p>Nu se acceptă. Modificările propuse pentru alin. (1¹) și (4) a fost redactată. Recomandările reprezentanților societății civile vor fi incluse în aceeași sinteză cu recomandările autoritățile publice. Relevantă este propunerea de la alin.(6) art. 32.</p>
	<p>MAI</p>	<p>88. La pct. 18. art. 37 alin (4), se prezumă că autorul proiectului intenționează să excludă textul respectiv din Legea nr. 100/2017.</p>	<p>Se acceptă.</p>

		Într-o astfel de situație, conținutul alin. (4) devine inutil deoarece dublează norma juridică din alin. (1) al art. 37 din legea prenotată, care prevede expres că „expertiza juridică este efectuată de către Ministerul Justiției și este obligatorie pentru toate proiectele actelor normative elaborate de către autoritățile administrației publice centrale de specialitate și autoritățile publice autonome”.	Modificarea propusă pentru alin. (4) a fost redactată.
MDED	89.	- la pct.18, propunerea, expusă la art.37, alin.(4) urmează a fi revăzută, deoarece autorul nu a indicat soluția normativă preconizată	Se acceptă. Modificarea propusă pentru alin. (4) a fost redactată.
SPCSB	90.	La art. 37 alin. (4), din motivul lipsei unei părți a propoziției, nu este clar modul în care autorul propune intervenirea asupra textului indicat.	Se acceptă. Modificarea propusă pentru alin. (4) a fost redactată
	91.	Cu referire la excluderea ultimei propoziții de la alineatul (5) din art. 37, care prevede termenul de 3 zile de transmitere a actelor normative adoptate de Banca Națională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare, pentru a fi înregistrate în Registrul de stat al actelor juridice, se apreciază ca fiind inoportună excluderea acestuia, iar în vederea asigurării unei surse sigure și actualizate a actelor normative emise la nivel național, inclusiv de organele centrale de specialitate, existența unui termen pentru transmiterea și înregistrarea acestora în Registrul de stat al actelor juridice. Din aceste considerente, se propune modificarea termenului de 3 zile, în favoarea excluderii acestuia.	Nu se acceptă. Temeiul legal privind publicarea actelor autorităților publice autonome în Registrul de stat al actelor juridice este prevăzut în Legea nr. 173/1994 și nu necesită a fi dublat în Legea nr. 100/2017.
SPPS	92.	În punctele 18 și 33, modificările operate la art. 37 alin. (4) și la art. 61 alin. (3), respectiv, necesită a fi revizuite din punct de vedere gramatical, al scopului și finalității urmărite, astfel încât să fie respectate normele de tehnică legislativă.	Se acceptă. Modificările propuse pentru alin. (4) art. 37 și alin. (3) art. 61 au fost redactate.
ANRCETI	93.	La pct.18, modificarea la art. 37 alin. (4) nu este specificată acțiunea care urmează a fi efectuată cu cuvintele „și se înregistrează de către Ministerul Justiției, în modul stabilit de	Se acceptă. Modificarea propusă pentru alin. (4) a fost redactată.

		către Guvern.”, iar în acest sens se propune includerea sintagmei “se abrogă”.	
BNM	94.	La art. I la pct. 18, la art. 37 din Legea nr. 100/2017, observăm că dispoziția propusă la alin. (4) nu este definitivată și nu se regăsește în tabelul comparativ. În nota informativă la proiect este menționată intenția de a renunța la procedura înregistrării de stat a actelor normative ale autorităților publice. Pe de altă parte, este specificat că evidența acestor acte nu va mai fi asigurată de Ministerul Justiției ci de fiecare autoritate publică în mod individual. În același timp, la alin. (5) este menținută derogare de la alin. (4), prin care actele normative emise de Banca Națională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare se transmit, după adoptare, Ministerului Justiției pentru a fi înregistrate în Registrul de stat al actelor juridice, în prezent, conform pct. 28 din Regulamentul privind modul de organizare și funcționare a Sistemului informațional "Registrul de stat al actelor juridice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165/2022, obiectele informaționale pasibile înregistrării în Registrul de stat	<p>Se acceptă.</p> <p>Proiectul a fost completat cu prevederea privind abrogarea alin. (4).</p> <p>Adițional, precizăm că temeiul legal privind publicarea actelor autorităților publice autonome în Registrul de stat al actelor juridice este prevăzut în Legea nr. 173/1994 și nu necesită a fi dublat în Legea nr. 100/2017.</p>
	95.	La art. I la pct. 18, la art. 37 alin. (2) din Legea nr. 100/2017, prin care se propune modificarea normei de trimitere la art. 6, substituind textul "lit. a)-d)", cu textul „a)-f), înțelegem că după această modificare vor fi supuse expertizei juridice obligatorii și actele normative ale autorităților publice autonome. Considerăm imperativă asigurarea aplicării, în continuare, a dispoziției speciale a art. 11 alin. (3 ²) din Legea nr. 548/1995, potrivit căreia actele normative emise de Banca Națională nu se supun expertizei juridice a Ministerului Justiției. Prin urmare, propunem completarea art. 37 alin. (5), după cuvintele "Prin derogare de la" cu textul „alin. (2) și”.	<p>Se acceptă.</p> <p>Prevederea alin. (2) trebuie interpretată împreună cu alte prevederi ale legii. Astfel, trebuie să se țină cont și de alin. (5) care stabilește excepția de la regula generală.</p>
	96.	La art. I pct. 18, opinăm necesitatea reevaluării oportunității excluderii termenului de înregistrare în Registrul de stat al actelor juridice a actelor normative emise de Banca Națională a Moldovei, stipulat la art. 37 alin. (5) din Legea nr. 100/2017.	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Temeiul legal privind publicarea actelor autorităților publice autonome în Registrul</p>

			Semnalăm o viitoare discrepanță între norma Legii nr. 100/2017 și norma art. 11 alin. (3 ²) din Legea nr. 548/1995, potrivit căreia „Banca Națională va transmite actele sale normative, după adoptare, Ministerului Justiției spre a fi înregistrate în Registrul de stat al actelor juridice. Termenul de înregistrare nu va depăși 3 zile lucrătoare.” Lipsa unui termen determinat pentru această acțiune poate tergiversa intrarea în vigoare a actelor Băncii Naționale a Moldovei.	de stat al actelor juridice este prevăzut în Legea nr. 173/1994 și nu necesită a fi dublat în Legea nr. 100/2017.
		97.	La art. 37 alin. (5) din Legea nr. 10/2017, se propune substituirea cuvântului "adoptate" cu cuvântul "aprobate". Propunerea vine în contextul în care potrivit art. 8 alin. (1), legea este un act normativ adoptat pe când autoritățile administrației publice centrale de specialitate și autoritățile publice autonome emit sau aprobă, în condițiile legii, acte normative, conform prevederilor art. 16 din legea prenotată.	Se acceptă. Conținutul alin. (5) a fost expus în redacție nouă.
	ANRE	98.	La pct. 18 (art. 37) la alin. (4) nu este clară intenția autorilor referitor la cuvintele: „și se înregistrează de către Ministerul Justiției, în modul stabilit de către Guvern.”, nefiind indicat ce urmează să se întâmple cu această sintagma (se exclude, se substituie sau se modifică). Conform Notei Informative la Proiect rezultă excluderea procedurii înregistrării de stat de către Ministerul Justiției a actelor normative ale autorităților publice (actele normative departamentale), evidența acestora asigurându-se de către fiecare autoritate în mod individual. Acest fapt însă nu este redat expres în Proiect și nici în Tabelul comparativ la Proiect.	Se acceptă. Modificarea propusă pentru alin. (4) a fost redactată.
		99.	La pct. 18 (art. 37) alin. (7) este necesar de reformulat prima propoziție după cu urmează „Autoritatea emitentă decide includerea recomandărilor din expertiza juridică în versiunea finală a proiectului de acte normative”. Or, modul în care este formulată prevederea din proiect „ <i>Recomandările din expertiza juridică se includ în versiunea finală a proiectului de acte normative</i> ” atribuie un caracter obligatoriu (deși cea de-a doua	Nu se acceptă. În alineatul (7) deja este reglementată posibilitatea autorului proiectului de a nu fi de acord cu constatările/recomandările din raportul de expertiză.

			<p>propoziție precum ar lăsa loc de interpretare) și o puterea decizională absolută Ministerului Justiției asupra prevederilor proiectelor actelor normative elaborate de autoritățile publice, ceea ce contravine în mod special principiului independenței autorităților de reglementare. Din aceste considerente, este judicious de substituit această normă imperativă cu una de dispoziție, ce ar permite o marjă de discreție autorităților emitente în cazurile fundamentate legal. Propunerea respectivă corespunde în totalmente raționamentului autorilor expus la pct. 20 din proiect și va exclude eventualul echivoc legislativ în aplicabilitatea acestor două norme legale de către autorii proiectelor de acte normative.</p>	<p>Efectul juridic al unui raport de expertiză nu poate fi echivalat cu efectul juridic al unui aviz.</p> <p>Cu toate acestea, conform reglementării propuse, chiar și rapoartele de expertiză nu au un „caracter obligatoriu” absolut.</p> <p>Astfel, autorul proiectului poate să nu accepte careva recomandări din raportul de expertiză, cu condiția că această neacceptare este obiectivă și justificată, fapt care trebuie argumentat în sinteza recomandărilor.</p>
<p>19. Articolul 38 va avea următorul cuprins: „Articolul 38. Termenele de întocmire a avizelor, de formulare a recomandărilor și de efectuare a expertizelor (1) Proiectul actului normativ elaborat de deputații în Parlament se avizează în termenele stabilite în conformitate cu prevederile Regulamentului Parlamentului, aprobat prin Legea nr. 797/1996.</p>	<p>Cancelaria de Stat</p>	100.	<p>În ceea ce privește noua redacție a art. 38 din lege, propunem schimbarea consecutivității alin. (1) și (2), având în vedere că prevederile alin. (2) au un caracter mai general în raport cu alin. (1). De asemenea, la alin. (4) se face referire doar la „avize”, în timp ce prevederile articolului se referă și la efectuarea expertizelor. În plus, deși denumirea articolului se referă și la „termenele de formulare a recomandărilor”, în conținutul articolului nu se regăsesc careva reglementări în acest sens.</p>	<p>Se acceptă. Conținutul art. 38 a fost redactat.</p>
	<p>Ministerul Apărării</p>	101.	<p>La punctul 19 (art. 38 alin. (3)) din proiect, se propune a fi revizuit și expus cu următorul cuprins: „(3) În funcție de complexitatea și volumul actului normativ, termenul de examinare poate fi extins până la 30 de zile lucrătoare în cazul în care nu a stabilit altfel, cu informarea autorului proiectului actului normativ ”.</p>	<p>Se acceptă parțial. Prelungirea termenului de examinare cu 30 de zile lucrătoare va avea ca efect tergiversarea procesului de definitivare a proiectului. Or, din punct de vedere calendaristic, 30 de zile</p>

<p>(2) Pentru proiectele actelor normative, altele decât cele indicate la alin. (1), termenul general pentru avizare și expertiză este de 10 de zile lucrătoare.</p> <p>(3) În funcție de complexitatea și volumul actului normativ, termenul de examinare poate fi restrâns la cel mult jumătate sau extins, cu informarea autorului proiectului actului normativ. Termenul de examinare nu poate fi prelungit dacă elaborarea actului normativ derivă dintr-un document de politici având un termen de executare restrâns.</p> <p>(4) Avizele la proiectul actului normativ se remit autorului proiectului sau autorității responsabile cel târziu în ultima zi a termenului stabilit pentru avizare/expertiză.</p> <p>(5) Curgerea termenelor începe în ziua intrării și înregistrării proiectului la autoritatea sau instituția care efectuează avizarea/expertiza ori, în</p>				lucrătoare se echivalează cu 1 lună și 2 săptămâni. Textul alin. (3) a fost completat cu prevederea privind posibilitate de extindere a termenului de examinare a proiectului cu până la 10 de zile lucrătoare.
		102.	Propoziția a doua din alin. (3): ”Termenul de examinare nu poate fi prelungit dacă elaborarea actului normativ derivă dintr-un document de politici având un termen de executare restrâns” se propune a fi exclusă, reieșind din posibilitatea apariției abuzului tergiversării sau urgentării termenului de elabo rare/promovare a proiectelor de acte normative ce derivă dintr-un document de politici. Or, sub pretextul expirării termenului de promovare și aprobare stabilite în propoziția a doua din alin. (3) nu va fi asigurată pe deplin respectarea principiilor activității de legiferare, stabilite în art. 3 al Legii cu privire la actele normative, precum: constituționalitatea; respectarea drepturilor și libertăților fundamentale; legalitatea și echilibrul între reglementările concurente; oportunitatea, coerența, consecutivitatea, stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice; asigurarea transparenței, publicității și accesibilității; respectarea ierarhiei actelor normative.	Se acceptă. Textul a fost exclus
	Ministerul Finanțelor	103.	La pct. 19 considerăm că necesitatea prevederii de la art. 38 alin. (6) urmează a fi examinată în mod suplimentar. Or, vor avea loc situații când avizul autorității interesate, prezentat cu o întârziere de o zi/câteva zile, este unul de importanță majoră pentru îmbunătățirea calității proiectului elaborat. Mai mult ca atât, nu este clar cum ar trebui să procedeze autorul proiectului cu avizul respectiv. Or, pe de o parte, depășirea termenelor de avizare/expertizare reprezintă aviz pozitiv tacit (potrivit art. 38 alin. (6) din proiect), iar până la urmă avizul respectiv, prezentat	Nu se acceptă. Stabilirea obligației de a transmite avizele/expertizele în termen are scopul de a disciplina participanții la procesul de examinare a proiectului și de a evita posibilele tergiversări.

<p>cazul circulației documentelor în formă electronică, în ziua publicării proiectului în Sistemul informațional pentru avizare/expertizare.</p> <p>(6) Depășirea termenelor de avizare/expertizare prevăzute la alin.(3) sau neprezentarea avizului/expertizei, reprezintă aviz pozitiv tacit, fără îndeplinirea altei formalități de către autor. ”</p>			<p>cu întârziere, poate să fie unul negativ sau să conțină propuneri/obiecții majore asupra proiectului respectiv.</p>	<p>Mai mult ca atât, este dificil de a identifica anumite criterii, ce ar permite calificarea unei propuneri/obiecții drept una „majoră” sau nu. Or, un anumit aspect poate fi important în viziunea unei autorități publice și lipsit de sens în viziunea alteia.</p> <p>Subliniem că prevederea alin. (6) nu interzice autorului proiectului să țină cont de recomandările avizului/expertizei tardive, dacă consideră oportun acest lucru.</p>
	MAI	104.	<p>La pct. 19 art. 38 alin. (3), textul „poate fi restrâns la cel mult jumătate sau extins” este evaziv or, dacă în cazul restrângerii termenului de avizare, consultare și expertizare, se prezumă că acesta poate fi redus până la 5 zile lucrătoare, atunci în cazul extinderii nu este clar cu câte zile poate fi mărit termenul - cu 5 zile sau la discreția autorului expertizei/avizului.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Textul alin. (3) a fost completat cu prevederea privind posibilitate de extindere a termenului de examinare a proiectului cu până la 10 de zile lucrătoare.</p>
	Ministerul Mediului	105.	<p>La art. 38 alin. (3) prevederea „<i>termenul de examinare poate fi restrâns la cel mult jumătate sau extins, cu informarea autorului proiectului actului normativ</i>” este neclară. Astfel, nu se desprinde care ar fi necesitatea de a informa autorul proiectului despre restrângerea termenului de examinare, sau dacă se referă la faptul că restrângerea termenului de examinare a proiectului poate fi efectuată de autorul proiectului, prevederea urmează a fi reformulată pentru a nu crea confuzii. Mai mult, sintagma „<i>poate fi restrâns la cel mult jumătate</i>” propunem să fie înlocuită cu sintagma „<i>poate fi restrâns, dar nu mai mic de 5 zile lucrătoare</i>”</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Textul a fost modificat, astfel încât obligația de informare a autorului proiectului să se refere doar la prelungirea termenului de examinare.</p> <p>Cea de-a doua propunere nu modifică sensul normei.</p>

	MDED	106.	- la pct. 19, conform conceptului nou, expertiza juridică se efectuează după avizarea proiectului de către autorități. În acest sens, prevederea ”termenul general pentru avizare și expertiză este de 10 de zile lucrătoare”, expusă la art. 38, alin. (2) din proiect, creează confuzie: nu este clar dacă termenul de 10 zile este stabilit pentru fiecare etapă separat sau pentru ambele împreună.	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Termenul de 10 zile este identic pentru ambele etape. Aceasta însă nu presupune că avizarea și expertiza juridică se vor efectua concomitent.</p> <p>Prevederile proiectului nu trebuie interpretate izolat, ci în ansamblu cu alte norme.</p>
		107.	Concomitent, propunem completarea art. 38, alin. (2) cu o propoziție în următoarea redacție: „Pentru proiectele actelor normative care se transmit spre avizare autorităților publice autonome termenul de avizare este de 20 de zile.”. Propunerea reiese din necesitatea de a ține cont de actele normative care reglementează activitatea acestor autorități (Banca Națională, Consiliul Concurenței, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Comisia Națională a Pieței Financiare, etc.). Spre exemplu: avizul prezentat de Consiliul Concurenței se emite de Plenul Consiliului, care, potrivit art. 45, alin. (1) din Legea concurenței nr. 183/2012, se convoacă în funcție de necesitate, dar nu mai rar de 2 ori pe lună și respectiv, avizele, din practică, nu sunt prezentate în termenul solicitat.	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Nici statutul de „autoritate publică autonomă” și nici regimul de lucru al acestora nu constituie justificări plauzibile pentru prelungirea termenului de examinare a unui proiect.</p> <p>Subliniem că, pentru situațiile în care anumite proiecte de acte normative se referă la domenii complexe, prezentul proiect prevede posibilitatea prelungirii termenului de avizare sau expertiză.</p>
	ANRCETI	108.	La pct. 19, în scopul excluderii interpretărilor privind termenul maxim care poate fi extins pentru efectuarea expertizelor, se propune redarea art. 38 alin. (3) în următoarea redacție “În funcție de complexitatea și volumul actului normativ, termenul de examinare poate fi restrâns sau extins la cel mult jumătate, cu informarea autorului proiectului actului normativ”.	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>În contextul propunerilor altor autorități publice, a fost completat cu prevederea privind posibilitate de extindere a termenului de examinare a proiectului cu până la 10 de zile lucrătoare.</p>

	SPCSB	109.	<p>La art. 38 alin. (5) expus în redacție nouă, care prevede „curgerea termenului începe în ziua intrării și înregistrării proiectului la autoritatea sau instituția care efectuează avizarea, ori în ziua publicării proiectului în Sistemul informațional pentru avizare/ expertizare”, menționăm că art. 383 alin. (2) din Codul civil, prevede faptul că, <i>indiferent de temeiul apariției, termenul se calculează după regulile stipulate în prezentul titlu, iar conform art. 385 alin. (1) Cod civil, dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, atunci ziua survenirii evenimentului sau momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.</i></p> <p>Din aceste considerente, se propune aducerea în concordanță a prevederilor art. 38, alin. (5) din proiect, sau excluderea alineatului, reieșind din incidența prevederilor Codului civil.</p>	<p>Se acceptă. Prevederile proiectului au fost sincronizate cu reglementările din Codul civil privind modul de calculare a termenilor.</p>
	SPPS	110.	<p>În punctul 19, redacția alineatului (3) din primul enunț de la art. 38 necesită a fi revizuită/completată, în partea ce ține extinderea termenului de examinare a proiectului actului normativ, or, în acest sens, această normă trebuie să fie una exhaustivă, care va conține perioada exactă de extindere/prelungire a termenului de examinare a proiectului.</p>	<p>Se acceptă. În contextul propunerilor altor autorități publice, a fost completat cu prevederea privind posibilitate de extindere a termenului de examinare a proiectului cu până la 10 de zile lucrătoare.</p>
	BNM	111.	<p>La art. I pct. 19, la art. 38 alin. (3) din Legea nr. 100/2017, propunem reformularea textului "termenul de examinare poate fi restrâns la cel mult jumătate sau extins", pentru a identifica cu certitudine durata maxima a termenului de examinare extins. Aici, considerăm relevant să atragem atenția asupra termenului special de avizare stabilit la art. 6 alin. (3) din Legea nr. 548/1995, avizul Băncii Naționale a Moldovei fiind transmis în termen de cel mult 30 de zile de la solicitare. Considerăm pertinentă asigurarea aplicării, în continuare, a dispozițiilor</p>	<p>Se acceptă parțial. Alineatul respectiv a fost redactat. Totodată, precizăm că stabilirea în alte acte normative a unor termene distincte pentru careva etape ale elaborării este inadmisibilă, creează confuzii și denaturează esența procesului de elaborare.</p>

			speciale ale Legii nr. 548/1995 cu privire la termenele de avizare de către BNM a proiectelor de acte normative.	
		112.	De asemenea, la art. 38 alin. (3), propunem elucidarea aspectelor cu referire la întrebuintarea cuvintelor "extins" și "prelungit". Propunerea vine în contextul identificării existenței diferențierii între aceste doua noțiuni, și anume dacă extinderea termenului presupune prelungirea sau este o instituție juridică diferită introdusă cu scopul de a produce efectele juridice diferite de cele prelungirii termenului de examinare.	Se acceptă.
		113.	Suplimentar, considerăm oportun reevaluarea oportunității interdicției de a prelungi termenul de examinare a proiectului, dacă elaborarea actului normativ derivă dintr-un document de politici având un termen restrâns. Este relevant sa fie luat în considerare că, și în cazul dat, proiectul actului normativ poate fi complex și voluminos care necesită o examinare minuțioasă pentru a realiza întrunirea trăsăturilor calitative ale unui act normativ.	Se acceptă. Textul a fost revizuit
		114.	La art. I pct. 19 cu referire la art. 38 alin. (6) din Legea nr. 100/2017, de principiu, ne pronunțăm împotriva introducerii instituției "aviz pozitiv tacit" - consecință a depășirii termenelor de avizare/expertizare. Atenționăm, că toate autoritățile publice, atât emitentul proiectului de act normativ, cât și autoritățile publice care îl avizează, au drept obiectiv realizarea unor sarcini de interes public, iar emiterea actelor normative care corespund exigențelor de calitate și care asigură un cadru de reglementare coerent este în interesul tuturor părților implicate în procesul de elaborare/ avizare. Credem că un aviz cu propuneri consistente și bine fundamentate, chiar și atunci când este prezentat cu depășirea termenului, poate contribui la îmbunătățirea semnificativă a unui proiect de act normativ. Reieșind din normele de modificare propuse, la parvenirea unui aviz tardiv dar cu propuneri relevante, autorul proiectului va fi constrâns prin cerințele legale să nu ia în considerare	Nu se acceptă. Stabilirea obligației de a transmite avizele/expertizele în termen are scopul de a disciplina participanții la procesul de examinare a proiectului și de a evita posibilele tergiversări. Mai mult ca atât, este dificil de a identifica anumite criterii, ce ar permite calificarea unei propuneri/obiecții drept una „majoră” sau nu. Or, un anumit aspect poate fi important în viziunea unei autorități publice

		<p>propunerile și obiecțiile prezentate, fiind aplicate normele cu referire la avizul pozitiv tacit. Incontestabil, respectarea termenelor reprezintă un element important însă finalitatea propusă este întrunirea trăsăturilor calitative ale unui act normativ. Mai mult, atât timp cât avizele (propunerile expuse în avize) nu au un caracter obligatoriu, nu este clară necesitatea introducerii instituției de avizare pozitivă tacită (care ar putea fi explicabilă doar în cazul unor avize pozitive obligatorii, spre ex., avizul pozitiv al Guvernului la inițiativele legislative prin care se propune reducerea sau majorarea veniturilor bugetare). În consecința celor relatate, recomandăm revizuirea redacției propuse pentru art. 38.</p>	<p>și lipsit de sens în viziunea alteia.</p> <p>Subliniem că prevederea alin. (6) nu interzice autorului proiectului să țină cont de recomandările avizului/expertizei tardive, dacă consideră oportun acest lucru.</p>
SIS	115.	<p>La punctul 19 din proiectul de lege, articolul 38 alineatul (5) stabilește că „<i>curgerea termenelor începe în ziua intrării și înregistrării proiectului la autoritatea sau instituția care efectuează avizarea/expertizarea</i>”.</p> <p>Considerăm oportun a remarca faptul că, sunt întrunite situații în care scrisorile prin care sunt remise proiectele actelor normative la avizare sunt remise către autoritățile publice participante la avizare, spre finalul zilei de lucru.</p> <p>Prin urmare, luând în considerare norma propusă în proiect, curgerea termenului de avizare va începe din ziua respectivă, fapt ce atestă că termenul acordat autorității publice pentru avizare este din start diminuat cu o zi lucrătoare.</p> <p>În aceste circumstanțe, luând în considerare faptul că unele acte normative sunt complexe și urmează a fi examinate minuțios, considerăm importantă orice zi acordată pentru avizare.</p> <p>Astfel, considerăm oportun ca curgerea termenelor de întocmire a avizelor, de formulare a recomandărilor și de efectuare a expertizelor să înceapă din ziua următoare zilei intrării și înregistrării proiectului la autoritatea sau instituția care efectuează avizarea/expertiza.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Prevederile proiectului au fost sincronizate cu reglementările din Codul civil privind modul de calculare a termenilor.</p> <p>În partea ce ține de neprezentarea avizelor în termen a s vedea opinia reflectată la pct. 114 din sinteză.</p>

			<p>Raționamentul expus este analogic conceptului reglementat la articolul 385 alineatul (1) din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002, potrivit căruia „<i>Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, atunci ziua survenirii evenimentului sau momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului</i>”.</p> <p>În această ordine de idei, luând în considerare consecința survenită în cazul neîncadrării în termenul acordat pentru avizare (se va considera aviz pozitiv tacit), considerăm oportună operarea modificărilor expuse în aviz.</p>	
<p>20. La articolul 39, alineatul (1) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(1) Autorul proiectului studiază obiecțiile și propunerile prezentate în cadrul avizării, consultării publice și al expertizelor, și decide asupra acceptării totale sau parțiale, ori respingerii acestora.”.</p>	Ministerul Finanțelor	116.	La pct. 20, se propune completarea textului propus pentru alin. (1) din art. 39 cu textul „,cu reflectarea în sinteză”.	Se acceptă. Textul a fost redactat.
	Cancelaria de Stat	117.	La pct.20 din proiect, redacția propusă la alin. (1) al art. 39 din lege scoate în evidență necesitatea clarificării aspectelor abordate mai sus, ce țin de utilizarea noțiunilor „obiecții/propuneri/recomandări”, or, potrivit alineatului respectiv, atât urmare a avizării, cât și a consultărilor publice și al expertizelor sunt formulate „obiecții și propuneri”.	Se acceptă. Textul a fost redactat.
<p>21. Articolul 40: litera b) va avea următorul cuprins:</p> <p>„b) analiza impactului, după caz;”;</p> <p>la literele c) și d) cuvintele „în original” se exclud;</p> <p>litera f) va avea următorul cuprins:</p>	CNA	118.	<p>1. Art. I potrivit proiectului - Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative:</p> <p>[...]</p> <p>c) la pct. 21, în contextul modificărilor formulate pentru litera f) se propune excluderea cuvintelor „raportul de expertiză al Centrului”.</p>	Se acceptă. Textul a fost redactat.
	SPCSB	119.	Cu privire la propunerea de modificare a art. 40 lit. c) și d), prin excluderea cuvintelor „ <i>în original</i> ” din textul normelor, se propune renunțarea la inițiativa de modificare, or se impune ca rapoartele de expertiză, avizele și recomandările să fie anexate la dosarul de însoțire a proiectului actului normativ, or se referă la	Nu se acceptă. Regula conform căreia avizele și expertizele se prezentau Guvernului „în original” își are originea din

<p>„f) raportul de expertiză al Centrului, precum și tabelul de concordanță actualizat, pentru proiectele de acte normative cu relevanță UE;”;</p> <p>se completează cu litera f¹) cu următorul cuprins:</p> <p>„f¹) sinteza constatărilor și recomandărilor expertizelor”;</p> <p>la litera g) cuvintele „în vigoare” se exclud.</p>			<p>procedura de legiferare, reprezintă acte emise de autorități în scopul expunerii asupra proiectului de act normativ, nefiind certă care altă utilizare ar putea să aibă actele menționate remise, care ar justifica utilizarea originalului în alte scopuri și anexarea la dosarul de însoțire a unor copii</p>	<p>perioada când comunicarea între autorități se efectua pe suport de hârtie, fiind obligatorie semnarea olografă a avizelor și aplicarea ștampilei umede.</p> <p>Odată cu dezvoltarea comunicării electronice, avizele și rapoartele de expertiză sunt recepționate atât fiind semnate electronic, cât și în formă scanată.</p> <p>Norma din proiect a fost formulată într-o manieră generală, ce ar permite anexarea la dosarul de însoțire a tuturor avizelor/rapoartelor de expertiză recepționate, indiferent de forma acestora.</p>
<p>23. La articolul 42, alineatul (4) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(4) Dacă noul act normativ modifică sau abrogă mai mult de două acte normative ori părți ale acestora, denumirea trebuie să conțină o formulă generală referitoare la modificarea sau abrogarea unor acte normative, urmată de o paranteză în care se indică laconic obiectul de</p>	<p>Cancelaria de Stat</p>	<p>120.</p>	<p>Cu referire la redacția alin. (4) al art. 42 (pct. 23), constatăm că norma respectivă este lacunară pentru cazul în care actul normativ modifică/abrogă două acte normative.</p>	<p>Se acceptă. Textul a fost redactat.</p>

<p>reglementare al proiectului sau o enumerare a actelor normative care se modifică prin indicarea numărului și anului adoptării, aprobării sau emiterii acestuia. Dacă se modifică sau se abrogă un singur act normativ, în denumirea noului act se indică numărul, anul și denumirea integrală a actului normativ modificat sau abrogat.”.</p>				
<p>24. La articolul 44, alineatul (4) va avea următorul cuprins: „(4) Clauza de armonizare este obligatorie pentru toate proiectele actelor normative cu relevanță UE, care au ca scop transpunerea actelor juridice europene. Pentru proiectele de acte normative cu relevanță UE de modificare, clauza de armonizare se inserează atât în proiectul de act normativ propriu-zis, cât și se asigură completarea clauzei de armonizare existente în actul normativ cu actele juridice europene noi transpuse.”</p>	<p>MAI</p>	<p>121.</p>	<p>La pct. 24 art. 44 alin. (4), sintagma „actelor juridice europene” se va revizui or, în setul de norme de drept al Uniunii Europene nu se operează termenul respectiv.</p>	<p>Se acceptă. Textul a fost redactat.</p>

	CNAM	122.	Suplimentar, propunem completarea proiectului cu o normă privind modificarea art. 49 alin. (5), care să vizeze modalitatea de notare a explicațiilor singulare la tabelele, planurile etc. cuprinse în anexe.	Precizare Obiecția nu este clară, or în cazul unei singure explicații nu este necesară numerotarea.
	Ministerul Finanțelor	123.	După pct. 25 se propune de completat cu un punct nou cu următorul cuprins: „La articolul 50 alineatul (2), textul „ordonanțelor și hotărârilor Guvernului” se substituie cu textul „hotărârilor și ordonanțelor Guvernului”, pentru a fi indicate în consecutivitatea, prevăzută la art. 102 alin. (4) din Constituția Republicii Moldova.	Nu se acceptă. Propunerea nu modifică sensul normei. Forța juridică a unui tip de act normativ nu este influențată de ordinea în care acesta este indicat în textul art. 50 alin. (2).
26. Articolul 51: alineatul (4) se completează cu textul „, , care la rândul lor pot fi divizate în litere, însemnate succesiv cu litere latine mici, urmate de o paranteză”; se completează cu alineatul (4 ¹) cu următorul cuprins: „(4 ¹) În cazul în care prevederile referitoare la modificarea și/sau abrogarea unuia sau mai multor acte normative sunt încorporate în textul unei legi-cadru, fiecărui act normativ care se modifică sau se abrogă se atribuie un articol însemnat cu un număr ordinar exprimat prin cifre arabe și urmat de punct.”;	Cancelaria de Stat	124.	Cât privește reglementările propuse la pct. 26, recomandăm reconsiderarea acestora, or nu este clară necesitatea instituirii unei reglementări distincte de cea prevăzută la alin. (4) din același articol, precum și care este divizarea structurală a acestui element de bază „însemnat cu un număr ordinar exprimat prin cifre arabe”. De asemenea, se impune reexaminarea oportunității reglementărilor propuse la alin. (8), pentru a permite utilizarea în anexele actelor normative, inclusiv a hotărârilor Guvernului, a altor sisteme de numerotare, în special în cazul actelor de transpunere a legislației UE.	Se acceptă. Modificările propuse pentru alin.(4) au fost excluse. Referitor la modul de numerotare a elementelor de structură ale hotărârilor Guvernului, precizăm că acestea sunt reglementate la art. 52.
	MIDR	125.	La pct. 26, ce prevede modificarea art. 51, la alin. (4 ¹), obiectăm asupra sintagmei „legi-cadru” întrucât prevederile Legii nr. 100/2017 nu operează cu asemenea terminologie. În acest sens, sugerăm utilizarea sintagmei „act normativ de bază”, terminologie utilizată deja la art. 47, 63, 64, 67 din legea menționată.	Se acceptă. Textul a fost redactat.
	CNAM	126.	Referitor la redacția propusă pentru art. 51 alin. (8) - <i>Reglementările care se conțin în anexele actelor normative indicate la alin. (1) se numerotează în conformitate cu prevederile prezentului articol</i> , remarcăm că norma dată poate fi aplicată în cazul în care anexa conține reglementări detaliate	Nu se acceptă. Din conținutul noului alin. (8) rezultă clar că acesta se va aplica în cazul existenței în anexă a anumitor

<p>se completează cu alineatul (8) cu următorul cuprins:</p> <p>„(8) Reglementările care se conțin în anexele actelor normative indicate la alin. (1) se numerotează în conformitate cu prevederile prezentului articol.”</p>			<p>(spre exemplu, Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996), dar nu și în cazul când anexa include un tabel/model de formular/plan etc. Din acest considerent, recomandăm excluderea acestui alineat din proiect. Astfel, dispozițiile anexelor la actele menționate în art. 51 alin. (1) se vor numerota conform uzanțelor normative, în funcție de conținutul acestora.</p> <p>Concomitent, având în vedere completarea art. 51 cu alin. (4¹) coroborată cu completarea art. 63 cu alin. (3¹), considerăm util de a stipula în art. 51, că, în cazul în care modificările cadrului normativ conex sunt incluse în anexa la legea-cadru, numerotarea reglementărilor din anexă se realizează conform art. 51 alin. (4).</p>	<p>„reglementări” textuale, nu și în cazul tabelelor.</p> <p>„Uzanțele normative” nu pot fi invocate, or, nu s-a stabilit o practică uniformă la acest subiect, variind de la un executor la altul.</p>
	MAI	127.	<p>La pct. 26 alin. 51 alin. (4¹), sintagma „legi-cadru” se va omite, dat fiind faptul că atât în Constituția Republicii Moldova, cât și în Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative sunt reglementate trei categorii de legi: constituționale, organice și ordinare.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Textul a fost redactat.</p>
<p>28. Articolul 54: alineatul (2) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(2) Autorul proiectului actului normativ prezintă textul proiectului autorității publice cu competență de adoptare, aprobare sau emiteră în limba română. Proiectele actelor normative ale unității administrative teritoriale cu statut juridic special se elaborează în limba română și în una din</p>	CNAS	128.	<p>La art. I, pct. 28, art. 54, cuvintele „administrative teritoriale” de substituit cu cuvintele „administrativ-teritoriale” conform Legii nr. 764/2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Textul a fost modificat, fiind asigurată uniformizarea noțiunilor utilizate deja în Legea nr. 100/2017.</p>
	MDED	129.	<p>- la pct. 28, modificările propuse la art. 54, alin. (2), care se referă la excluderea din textul actului normativ a traducerii în limba rusă și într-o limbă de circulație internațională reduc din povara asupra autorului, precum și asupra „autorității publice cu competență de adoptare, aprobare sau emiteră”. Însă, propunerea în cauză creează un vid legislativ, cel puțin pe perioada de acțiune a Programului național privind învățarea limbii române de către minoritățile naționale. Or, traducerea în limba rusă nu este exclusă momentan, deoarece conform</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Prevederea respectivă din dispozițiile finale a fost exclusă. Normele referitoare la traducere au fost redactate.</p>

<p>limbile oficiale de pe teritoriul acesteia.”; alineatul (3) se abrogă.</p>		<p>Notei informative, versiunea în limba rusă a actului normativ va fi inclusă în Registrul de stat al actelor juridice.</p> <p>Mai mult, ulterior va fi necesară traducerea în limba engleză. În acest sens, proiectul legii nu indică clar cine asigură traducerea, la ce etapă, cine asigură conformitatea cu versiunea română, cine suportă cheltuielile pentru traduceri, în baza cărei norme pot fi planificate aceste cheltuieli, etc. În context, considerăm oportun ca aspectele invocate să fie reflectate clar în conținutul proiectului.</p>	
<p>Consiliul pentru egalitate</p>	<p>130.</p>	<p>Consiliul reține că la Art. I. pct. 28 proiectul prevede modificarea alin. (2) al art. 54 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, conform căreia autorul proiectului actului normativ este scutit de obligația prezentării textului proiectului autorității publice cu competență de adoptare, aprobare sau emiteră în limba rusă.</p> <p>Totodată, pct. 30 prevede excluderea alin. (7) din cadrul art. 56 al legii, conform căruia actele normative se traduc în limba rusă la etapa de publicare a acestora în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. În continuare, Art. II. stabilește că la articolul 1 alineatul (1) din Legea nr.173/1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1994, nr. 183-185, art. 653), cuvintele „în limba de stat cu traducere în limba rusă” se substituie cu cuvintele „în limba română”.</p> <p>De asemenea, Consiliul reține că la dispoziții finale și tranzitorii, proiectul prevede că în perioada de acțiune a Programului național privind învățarea limbii române de către minoritățile naționale, aprobat de Guvern, actele normative se vor traduce în limba rusă în termen de până la 3 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și se vor publica în Registrul de stat al actelor juridice (legis.md) doar în versiune consolidată. Traducerile în limba rusă la actele normative de modificare nu vor fi publicate.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Legea nr. 234/2020 prin care limbii ruse i-a fost acordat statutul de „limbă de comunicare interetnică” a fost abrogată prin Legea nr. 95/2022.</p> <p>Chiar dacă din punct de vedere practic, limba rusă continuă să fie un mijloc de comunicare între unii din cetățenii Republicii Moldova, totuși, acest fapt nu scutește minoritățile naționale de obligația de a cunoaște limba de stat.</p> <p>Faptul că traducerea unui act normativ în limba rusă nu va fi publicată concomitent cu versiunea originală în limba română, nu constituie un impediment în exercitarea dreptului de acces la informație. De facto, impedimentele sunt</p>

		<p>Cu referire la modificările propuse, Consiliul notează că în nota informativă la proiect, autorii invocă drept justificare a renunțării la versiunea rusă Monitorului Oficial - cifra mică de abonați la versiunea în limba rusă a publicației (263 de persoane în 2023). De asemenea, autorii susțin că actele normative vor fi în continuare publicate în versiunea rusă pe portalele electronice ce acordă acces la legislația națională, inclusiv în Registrul de stat al actelor juridice (portalul http://www.legis.md), care este ținut în limbile română și rusă. În această privință, Consiliul atrage atenția că ansamblul modificărilor propuse, aparent determinate de considerente economice, vor determina afectarea dreptului persoanelor vorbitoare de limbă rusă de a avea acces la informațiile privind actele normative în versiunea oficială tradusă în limba rusă a acestora. Or, potrivit pct. 1.2 al Strategiei de consolidare a relațiilor interetnice în Republica Moldova pentru anii 2017-2027, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1464/2016, limba rusă este utilizată pe teritoriul Republicii Moldova în decursul unei perioade îndelungate în diferite domenii ale vieții socio-economice a statului, iar o parte semnificativă a populației cunoaște și vorbește limba rusă. Pe teritoriul Republicii Moldova limba rusă are statut de limbă de comunicare interetnică. De asemenea, potrivit concluziilor studiului Etnobarometrul Moldova 2020, limba rusă prevalează asupra limbii de stat drept limbă maternă pentru toate grupurile minoritare, cu excepția romilor.1</p> <p>De asemenea, Consiliul reține că potrivit noilor prevederi, actele normative se vor traduce în limba rusă în termen de până la 3 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova doar în perioada de acțiune a Programului național privind învățarea limbii române de către minoritățile naționale, respectiv în perioada 2023-2025. Pe cale de consecință, acest fapt va conduce la crearea premiselor pentru situații în care actul normativ va fi în vigoare dar nu va putea fi cunoscut, la modul</p>	<p>create de lipsa interesului în rândul minorităților naționale de a învăța limba română. În context, considerăm că modificările propuse vor constitui un stimul important în sporirea interesului menționat.</p> <p>Pct. 52 din Programului național privind învățarea limbii române, care are drept scop „dezvoltarea cadrului legal, normativ și de politici lingvistice privind învățarea limbii române de către minoritățile naționale” nu are incidență asupra prevederilor proiectului. Or, învățarea limbii române nu poate fi realizată prin lecturarea traducerii în limba rusă a actelor normative.</p> <p>Criticile aduse în aviz pentru programul menționat supra nu țin de obiectul de reglementare a prezentului proiect de lege.</p>
--	--	---	---

		<p>practic, de persoanele aparținând minorităților naționale. Totodată, nu este clar în ce mod și în ce termene va fi asigurată traducerea actelor normative în limba rusă după expirarea perioadei de acțiune a programului menționat.</p> <p>În egală măsură, renunțarea la traduceri în limba rusă a actelor normative de modificare va crea obstacole în accesul la informații și în identificarea eventualelor greșeli la publicarea amendamentelor la actele normative în limba rusă. Având la dispoziție doar versiunea consolidată și în lipsa traducerilor în limba rusă a actelor de modificare, va fi dificil de urmărit amendamentele operate la legislație și consecutivitatea acestora. În această privință, Consiliul atrage atenția asupra faptului că modificările propuse constituie o măsură regresivă din perspectiva realizării dreptului persoanelor aparținând minorităților naționale de a avea acces la orice informație de interes public, garantat de art. 34 alin. (1) al Constituției Republicii Moldova, dar și de art. 19 al Pactului internațional cu privire la drepturile civile și politice. De asemenea, Consiliul subliniază că asemenea măsuri sunt contrare obligației statului de a promova respectarea universală și efectivă a drepturilor și libertăților omului. De asemenea, Consiliul a notat că printre obiectivele Programului național privind învățarea limbii române de către minoritățile naționale stabilite la pct. 52 se numără dezvoltarea cadrului legal, normativ și de politici lingvistice privind învățarea limbii române de către minoritățile naționale, precum și sporirea calității învățării limbii române în instituțiile de învățământ general cu predare în limbile minorităților naționale/instituțiile de învățământ superior/învățarea pe tot parcursul vieții/diaspora și altele. Totodată, Consiliul conchide că programul nu poate contribui, până la finalizarea acestuia, la atingerea obiectivului de cunoaștere a limbii române de către minoritățile naționale la un nivel care să permită renunțarea la traducerea actelor normative în limba rusă. Consiliul reamintește</p>	
--	--	--	--

			<p>că art. 9 pct. 1) al Convenției - cadru pentru protecția minorităților naționale impune statelor angajamentul de a recunoaște faptul că dreptul la libertatea de expresie a fiecărei persoane aparținând unei minorități naționale include libertatea de opinie și libertatea de a primi și comunica informații sau idei în limba minoritară, fără ingerințe ale autorităților publice și independent de frontiere, dar și facilitarea accesului persoanelor aparținând minorităților naționale la mijloacele de informare, pentru promovarea toleranței și pentru a permite pluralismul cultural.</p> <p>În lumina standardelor internaționale enunțate, Consiliul reiterează că modificările propuse constituie o măsură regresivă și vor determina înrăutățirea situației persoanelor aparținând minorităților naționale ce cunosc și utilizează limba rusă de pe teritoriul Republicii Moldova.</p> <p>[...]</p> <p>Având în vedere cele menționate mai sus, Consiliul recomandă excluderea pct. 28 și a modificărilor privind excluderea alineatelor (3) și (7) din conținutul art. 56 din cadrul pct. 30 de la Art. I, precum și excluderea Art. II. și Art. IV. alin. (3) din proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative).</p>	
<p>29. Articolul 55: titlul va avea următorul cuprins: „Trimiterea la actele normative sau la elementele structurale ale acestora”; la alineatul (1) cuvintele „în vigoare” se exclud;</p>	Ministerul Sănătății	131.	<p>Întru respectarea normelor de tehnică legislativă la pct. 29, art. 55, la aliniatul (3), pentru exprimare corectă se necesită substituirea „cuvintelor” cu „textul”, iar la pct. 33, la art. 61, alin. (3), se menționează despre substituirea „textului” cu „cuvintelor”.</p>	Se acceptă. Textul a fost redactat.
	SPCSB	132.	<p>În aceeași ordine de idei, privind modificarea art. 55 alin. (3), și anume completarea normei cu interzicerea imperativă de trimitere la un act normativ de nivel inferior, se propune</p>	Nu se acceptă. Actele normative de nivel inferior (de ex. hotărârile Guvernului) se adoptă ulterior

<p>la alineatul (3), după cuvintele „de trimitere” se introduc cuvintele „, precum și trimiterea la un act normativ de nivel inferior”;</p> <p>alineatul (4) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(4) În cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în același act normativ sau element structural, pentru evitarea reproducerii acestora, se face trimitere la norma juridică relevantă, fără a se indica că aceasta face parte din același act normativ sau element structural.”</p>			<p>renunțarea la inițiativa dată, or aceasta este lipsită de argumente logice.</p>	<p>intrării în vigoare a legii de bază. Drept urmare, la momentul elaborării textului unui proiect de lege, autorul proiectului nu poate cunoaște în prealabil care va fi denumirea exactă, numărul și data viitoarelor hotărâri ale Guvernului, ce vor fi elaborate în calitate de cadru normativ conex.</p> <p>În cazul în care unele hotărâri ale Guvernului deja sunt adoptate, nu este oportună indicarea în textul legii de bază a numărului exact al acestora. Or, în perspectiva abrogării în viitor a hotărârilor respective, de fiecare dată va fi necesară modificarea legii, ceea ce reduce la absurd procesul de creație legislativă.</p>
	Cancelaria de Stat	133.	<p>La pct. 29, cuvântul „titlul” se va substitui cu cuvântul „denumirea”, conform noțiunii utilizate la art. 51 alin. (2) din lege, iar la alin. (3) „cuvintele” se va substitui cu „textul”.</p>	<p>Se acceptă. Textul a fost redactat.</p>
	SIS	134.	<p>Potrivit punctului 29 din proiectul de lege, se operează modificări la articolul 55 alineatul (3), astfel încât, se interzice trimiterea în actul normativ la un act normativ de nivel inferior.</p> <p>Deși este evidentă intenția autorului, derivată din conceptul că hotărârea Guvernului cu caracter normativ este un act care se adoptă de Guvern pentru organizarea executării legilor, precum și luând în considerare forța juridică a actului superior, totuși, în unele acte normative se face trimitere la unele acte normative de</p>	<p>Nu se acceptă. A se vedea comentariul MJ referitor la avizul SPCSB la același subiect.</p>

			<p>nivel inferior, în vederea asimilării exacte a prevederilor legale și simplificării procesului de căutare de către destinatarul final al actului normativ.</p> <p>Astfel, reiterăm că admiterea efectuării unor trimiteri exacte la unele acte de nivel inferior (denumirea, numărul și data actului normativ) într-un act de nivel superior, nu vine să subordoneze actul normativ elaborat, ci are ca efect asimilarea eficientă a mesajului final al normei și crearea unor legături exacte între actele normative conexe, care reglementează (tangential) aceleași raporturi juridice.</p> <p>Prin urmare, considerăm oportună excluderea sintagmei „la alineatul (3), după cuvintele „de trimitere” se introduc cuvintele „, precum și trimiterea la un act normativ de nivel inferior”;” de la punctul 29.</p>	
<p>30. Articolul 56: la alineatul (1), cuvintele „peste o lună de” se exclud; alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Legile care modifică Codul fiscal, Codul vamal și Legea nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal, precum și pentru legile de punere în aplicare a titlurilor Codului fiscal și a legilor ce țin de politica fiscală, intră în vigoare peste 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.”; alineatele (3) și (7) se exclud;</p>	<p>Cancelaria de Stat</p>	135.	<p>În ceea ce privește modificările propuse la art. 56, considerăm oportună menținerea conceptului actual de intrare în vigoare a actelor normative, cu reducerea perioadei respective de la „o lună” la „10 zile” și menținerea alin. (3).</p>	<p>Nu se acceptă. Problema nu este în numărul de zile, dar însuși în esența unor derogări de la regula generală privind intrarea în vigoare a actelor normative.</p>
		136.	<p>De asemenea, se propune de a reglementa intrarea în vigoare a actelor normative care stabilesc sarcini privind crearea, într-un anumit termen, a cadrului normativ secundar pentru asigurarea executării acestor acte, astfel încât intrarea în vigoare a actului normativ să fie stabilită la o dată ulterioară publicării, care ar corespunde termenului limită stabilit de actul normativ pentru realizarea sarcinii respective.</p>	<p>Nu se acceptă. Reglementările actuale nu interzic acest lucru. Și în prezent este posibil a stabili o dată ulterioară a intrării în vigoare a actelor normative de bază pentru a asigura elaborare/promovarea cadrului normativ conex care să intre în vigoare odată cu actul normativ de bază. Adițional, proiectul actului normativ conex poate fi</p>

<p>se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:</p> <p>„(3¹) Data intrării în vigoare a actului normativ poate fi modificată doar până la survenirea momentului intrării în vigoare a acestuia.”</p>				promovat concomitent cu proiectul actului normativ de bază.
	Ministerul Finanțelor	137.	La pct. 30, se propune expunerea art. 56 alin. (2) în următoarea redacție: ”Legile care modifică Codul fiscal, Codul vamal, precum și pentru legile de punere în aplicare a titlurilor Codului fiscal și a legilor ce țin de politica fiscală și vamală, intră în vigoare peste 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării.”	Nu se acceptă. Alin.(2) al art. 56 stabilește regula generală pentru intrarea în vigoare a legilor din domeniul fiscal, financiar, vamal. Alin.(3) al articolului citat oferă posibilitatea stabilirii unei alte date pentru intrarea în vigoare a respectivelor acte normative.
	Consiliul economic pe lângă Prim- ministru	138.	Adițional, propunem următoarea modificare la Legea nr. 100/2017: „Articolul 56 alineatul (2) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.7–17, art.34), se completează la începutul alineatului cu următorul enunț „Pentru legile care reglementează activitatea de întreprinzător în partea ce se referă la stabilirea de obligații, cerințe sau interdicții suplimentare în desfășurarea activității economice.” Această modificare se impune deoarece reglementările aprobate frecvent, în special în contextul procesului de armonizare, modifică foarte des regulile și cerințele pentru agenții economici, fără să fie acordată o perioadă rațională pentru conformare și ajustarea proceselor interne în întreprindere. Prevederea propusă se va aplica doar la cazurile când situația pentru comunitatea de afaceri se va înrăutăți, adică introducerea unor cerințe suplimentare, astfel ca modificările pozitive, ca spre exemplu pachetele de modificări legislative elaborate în procesul de de reglementare, să nu fie limitate în sensul termenului de intrare în vigoare.	Se acceptă. Textul alin.(2) a fost modificat

	MIDR	139.	<p>La pct. 30, ce vizează propunerea de completare a art. 56 cu alin. (3¹), care instituie faptul că „data intrării în vigoare a actului normativ poate fi modificată doar până la survenirea momentului intrării în vigoare a acestuia”, devine inoportună și lipsită de consistență normativă. Or, este lesne de înțeles că odată ce un act normativ a intrat în vigoare, modificarea ulterioară a datei intrării în vigoare nu va produce efectele juridice scontate. În caz contrar, silogismul ar putea fi aplicat pentru a reglementa faptul că un act normativ poate fi modificat doar atâta timp cât este în vigoare, că o normă legală care a fost modificată nu mai are conținutul normativ pe care-l avea până la modificare etc.</p>	<p>Se acceptă parțial. Deși prevederea propusă pentru alin. (3¹) pare să conțină o regulă logică, care este de la sine înțeleasă, totuși practica a evidențiat situații în care data intrării în vigoare a fost modificată după survenirea momentului intrării în vigoare a actului normativ. Menținerea prevederii propuse derivă din necesitatea de a exclude pentru viitor asemenea practici vicioase.</p>
	ANRCETI	140.	<p>La pct. 30 autorul propune completarea art. 56 cu alin. (3¹) în următoarea redacție ”Data intrării în vigoare a actului normativ poate fi modificată doar până la survenirea momentului intrării în vigoare a acestuia.” Se propune concretizarea și expunerea unor criterii clare privind posibilitatea aplicării normei date astfel încât împrejurările date să nu ducă la situații perpetui de amânare de punere în aplicare a unui act normativ sau în sens invers, de accelerare a punerii în aplicare.</p> <p>La pct. 30 autorul propune completarea art. 56 cu alin. (3¹) în următoarea redacție ”Data intrării în vigoare a actului normativ poate fi modificată doar până la survenirea momentului intrării în vigoare a acestuia.” Această prevedere este incertă și ambiguă și, drept urmare, propunem a fi exclusă din proiect.</p>	<p>Nu se acceptă. A se vedea explicațiile de la propunerea precedentă (MIDR).</p>
	ANRE	141.	<p>La pct. 30 (Art. 56) alin. (3¹), la final este oportună completarea prevederii cu textul: „cu excepția unor situații argumentate, care țin de securitate națională, viața și sănătatea oamenilor”.</p>	<p>Nu se acceptă. A se vedea explicațiile de la propunerea precedentă (MIDR).</p>

	CNAS	142.	La art. I, pct. 30, art. 56. ce ține de completarea cu alin. (3 ¹), urmează de specificat modalitatea și subiecții care pot solicita modificarea datei intrării în vigoare a actului normativ și cărei autorități urmează a fi înaintat demersul respectiv.	Nu se acceptă. Subiecții care ar putea face uz de acest drept sunt similari cu subiecții care au dreptul de a elabora un proiect de act normativ de modificare a actului normativ vizat. Acest fapt rezultă din normele ce reglementează lista subiecților cu drept de inițiativă legislativă.
	BNM	143.	La art. I pct. 30 cu referire la modificarea art. 56 alin. (2) din Legea nr. 100/2017, propunem menținerea redacției în vigoare a alineatului în măsura în care aceasta permite, în caz de necesitate, intrarea în vigoare a legilor care modifică Codul fiscal, Codul vamal și Legea nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal, precum și pentru legile de punere în aplicare a titlurilor Codului fiscal și a legilor ce țin de politica fiscală, ulterior expirării termenului de 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.	Se acceptă parțial. Menționăm că Legea nr. 1380/1997 a fost abrogată.
	Consiliul pentru egalitate	144.	[...] Adițional, Consiliul constată cu regret că proiectul prevede excluderea alin. (3) din cadrul art. 56 al Legii 100/2017, potrivit căruia intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective. Consiliul nu a identificat raționamente care ar fundamenta propunerea în cauză și consideră că, deși constituie o excepție de la regula generală privind intrarea în	Se acceptă parțial. Art. 56 alin. (3) a fost menținut în calitate de excepție pentru alin.(2)

		<p>vigoare a actelor normative, prevederea se justifică prin scopurile pe care le urmărește.</p> <p>Or, protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale sau eliminarea unor lacune/contradicții din legislație constituie situații care justifică derogarea de la regulile generale în cazurile în care circumstanțele obiective impun acest lucru.</p> <p>Având în vedere cele menționate mai sus, Consiliul recomandă excluderea pct. 28 și a modificărilor privind excluderea alineatelor (3) și (7) din conținutul art. 56 din cadrul pct. 30 de la Art. I, precum și excluderea Art. II. și Art. IV. alin. (3) din proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative).</p>	
Avocatul Poporului	145.	<p>Cu referire la modificările ce vizează limba în care se publică actele normative accentuăm despre respectarea standardelor internaționale privind minoritățile naționale. În conformitate cu prevederile articolului 10 din Convenția – cadru pentru protecția minorităților naționale ”Părțile se angajează să recunoască oricărei persoane aparținând unei minorități naționale dreptul de a folosi liber și fără ingerință limba sa minoritară, în privat și în public, oral și în scris.</p> <p>În ariile locuite tradițional sau în număr substanțial de persoane aparținând minorităților naționale, dacă aceste persoane solicită acest lucru și acolo unde această cerere corespunde unei nevoi reale, Părțile se vor strădui să asigure, în măsura posibilului, condiții care să permită folosirea limbii minoritare în raporturile dintre aceste persoane și autoritățile administrative.”</p> <p>În acest context, reamintim și unele concluzii ale Comitetului consultativ privind Convenția-cadru pentru protecția</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Subliniem că Convenția–cadru pentru protecția minorităților naționale nu obligă statele semnatare să condiționeze intrarea în vigoare a actelor normative de publicarea acestora în limbile minorităților naționale care locuiesc pe teritoriul statului respectiv.</p> <p>Mai mult ca atât, pe teritoriul Republicii Moldova locuiesc mai multe minorități naționale, precum bulgari, romi, evrei, ruși, ucraineni, polonezi etc. Având în vedere</p>

		<p>minorităților naționale ce se conțin în Comentariul tematic nr. 3, cu privire la drepturile lingvistice ale persoanelor aparținând minorităților naționale în temeiul convenției-cadru. În special, în pct. 98 se specifică că ”Pentru a contribui la obiectivul general de promovare a coeziunii sociale prin garantarea drepturilor și libertăților persoanelor aparținând minorităților naționale, trebuie găsite soluții adaptate la situația fiecărei minorități naționale din contextul specific al statului semnatar. Întrucât situația este în continuă evoluție, măsurile identificate de statele semnatare ca răspuns la anumite circumstanțe nu vor mai asigura în mod necesar conformitatea cu standardele Convenției-cadru și în viitor. Așadar, politicile, cadrul juridic și mecanismele de implementare care afectează direct sau indirect drepturile lingvistice ale persoanelor aparținând minorităților trebuie să fie monitorizate, evaluate și modificate în mod continuu, în strânsă consultare cu grupurile în cauză.”</p> <p>Strategia de consolidare a relațiilor interetnice în Republica Moldova pentru anii 2017-2027 definește mecanismele naționale de consolidare a studierii limbii de stat (româna) de către minoritățile naționale, inclusiv în rândul adulților, protecția limbilor minorităților, pentru sporirea participării comunităților etno-culturale în viața publică și promovarea dialogului intercultural. Diversitatea etnică și lingvistică a Republicii Moldova este relevantă și de recensământul populației. Conform datelor din 2004, 23,8% din numărul total al populației Republicii Moldova îl constituie persoanele care aparțin minorităților naționale. În afară de grupul etnic majoritar, pe teritoriul Republicii Moldova locuiesc următoarele grupuri etnice: ucraineni (8,35%), ruși (5,95%), găgăuzi (4,36%), bulgari (1,94%), precum și altele. Prin urmare, recomandăm identificarea unor soluții adaptate la situația specifică minorităților naționale pentru a se garanta luarea efectivă în considerare a preocupărilor persoanelor care aparțin</p>	<p>multitudinea acestora, pe de o parte este incorect de a favoriza o minoritate națională în raport cu altele (publicând actele normative în limba rusă și nu în ucraineană sau, poate în poloneză), iar pe de altă parte nu este rațional de a obliga statul să traducă actele normative în limbile tuturor minorităților de pe teritoriul său.</p> <p>Totuși, pentru a evita limitarea accesului minorităților la actele normative, ținând cont de faptul istoric că limba rusă este cunoscută de reprezentanții minorităților naționale, va fi menținută publicarea actelor normative în limba menționată. Traducerea și publicarea în limba rusă va avea loc în decurs de cel mult 1 lună de la publicarea actului normativ în Monitorul Oficial.</p> <p>Având în vedere rapiditatea cu care se dezvoltă domeniul tehnologiilor informaționale și se promovează utilizarea acestora, precum și numărul mic de abonați ai versiunii pe hârtie în limba rusă a</p>
--	--	---	---

			<p>minorităților naționale și accesul acestora la actele oficiale emise în limba română.</p> <p>De asemenea, se atrage atenția asupra prevederilor art. 8 alin. (1) din Legea nr. 382/2001 cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor, în conformitate cu care statul asigură publicarea actelor normative, comunicărilor oficiale și altor informații de importanță națională în limbile română și rusă, în vederea adaptării sau sincronizării acestei legi, eventual.</p>	<p>Monitorului Oficial (circa 260 persoane), se propune publicarea să aibă loc în sistemul informațional „Registrul de stat al actelor juridice”, care este accesibil online, gratuit, la adresa legis.md.</p> <p>Subliniem că noile prevederi nu vor fi în contradicție cu art. 8 alin. (1) din Legea nr. 382/2001. Or, alineatul invocat în aviz nu stabilește publicarea în limba rusă drept condiție de intrare în vigoare a unui act normativ, la fel cum nu stabilește nici un termen exact pentru publicarea traducerii respective.</p>
<p>31. Articolul 58: alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Registrul de stat al actelor juridice are caracter public și reprezintă un ansamblu sistematizat al datelor despre toate categoriile actelor normative prevăzute la art. 6 lit. a)-f).”; la alineatul (2), după cuvântul „conform” se introduc cuvintele „conceptului și”.</p>	MDED	146.	<p>- la pct. 31, conform prevederilor art. 7⁶, alin. (2) din Legea nr. 467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, documentele sistemelor și resurselor informaționale de stat sunt: conceptul sistemului informațional, caietul de sarcini al sistemului informațional și regulamentul resursei informaționale. Prin urmare, propunerea de modificare a art. 58, alin. (2) necesită a fi expusă în următoarea redacție: „la alineatul (2), cuvintele „conform regulamentului” se substituie cu textul „conform conceptului sistemului informațional și regulamentului”.</p>	<p>Nu se acceptă. Temei pentru crearea sistemului informațional și aprobarea conceptului acestuia constituie nu Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, dar Legea nr. 467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat și Legea nr. 71/2007 cu privire la registre.</p>

<p>34. Articolul 62: la alineatul (1), cuvântul „părți” se substituie cu cuvântul „elemente”; se completează cu alineatele (2¹) și (2²) cu următorul cuprins: „(2¹) În cazul în care se expune în redacție nouă elementul structural al actului normativ, modificarea trebuie să cuprindă în întregime textul elementului structural vizat, iar pentru redarea acestuia se va folosi formula „[tipul și numărul elementului de structură] va avea următorul cuprins. (2²) În cazul completării actului normativ cu unul sau mai multe elemente structurale noi, acestea primesc numărul părții, cărții, titlului, capitoului, secțiunii, subsecțiunii, paragrafului, articolului, alineatului, punctului, subpunctului, literei sau al diviziunii acesteia, după care se adaugă și indicii respectivi. Dacă actul normativ se completează cu</p>	<p>Cancelaria de Stat</p>	147.	<p>La pct. 34, referitor la modificările propuse la art. 62 al legii, propunem reglementarea situației în care intervine necesitatea modificării elementelor structurale de bază, prin substituirea/completarea/excluderea unor cuvinte/cifre/expresii, astfel încât modificarea respectivă să fie realizată prin redarea într-o formulare nouă a textului întregii subdiviziuni structurale (de ex. literă, subpunct, punct, alineat). Or, norma alin. (2¹) care prevede că în cazul în care „se expune în redacție nouă elementul structural, modificările trebuie să cuprindă în întregime textul elementului structural” pare lipsită de consistență juridică. Lipsită de consistență juridică pare a fi și propoziția a doua din același alineat (2¹).</p>	<p>Nu se acceptă Propunerea și obiecțiile formulate nu pot fi acceptate, or o intervenție minoră ar solicita expunerea în redacție nouă a întregului element de structură a actului normativ.</p>
			148.	<p>Mai mult, propunem ca la articolele corespunzătoare să fie prevăzute modalitățile de enumerare a elementelor structurale mai mici ca literele, de exemplu prin cifre romane mici între paranteze sau în alt mod, astfel încât să fie evitată utilizarea cratimelor sau a alineatelor nemarcate, care ridică ulterior probleme la efectuarea trimiterilor sau modificărilor.</p>
	<p>MAI</p>	149.	<p>La pct. 34 art. 62 alin. (2²), se propune excluderea textului propus de autor „Dacă actul normativ se completează cu o diviziune nouă însemnată prin cratimă, poziția diviziunilor</p>	<p>Se acceptă. Textul a fost redactat</p>

o diviziune nouă însemnată cu cratimă, poziția diviziunilor ulterioare însemnate cu cratimă se modifică corespunzător.”			ulterioare însemnate cu cratimă se modifică corespunzător" or, utilizarea liniuțelor (cratimelor) în calitate de diviziuni ale elementelor structurale ale actului normativ, va crea dificultăți în procesul de aplicare a actului normativ, atunci când situația impune să se facă referință expresă la o normă juridică.	
35. Articolul 63: se completează cu alineatul (3 ¹) cu următorul cuprins: „(3 ¹) Dacă mai mult de două acte normative urmează a fi modificate, lista acestor acte se expune în anexă la proiectul actului normativ ce le modifică.”; la alineatul (4), cuvântul „tranzitorii” se substituie cu cuvântul „finale”; la alineatul (5), cuvântul „elaborării” se substituie cu cuvântul „emiterii”.	Ministerul Finanțelor	150.	La pct. 35, în scopul evitării erorilor de interpretare și asigurarea clarității normelor, se propune expunerea textului propus la alin. (3 ¹) în conținutul alin. (4) din art. 63, întrucât considerăm că acesta se referă la situațiile vizate în alin. (4).	Se acceptă. Textul a fost redactat.
37. Se completează cu articolul 70 ¹ cu următorul cuprins: „ Articolul 70¹. Rectificarea actului normativ (1) În cazul în care, după publicarea actului normativ, se descoperă erori materiale în cuprinsul acestuia dar care nu modifică conținutul sau	ANRE	151.	La pct. 37 (art. 70¹) alin. (2) este necesar de precizat în adresa cui urmează a fi adresată cererea de rectificare a actului normativ, pentru a exclude echivocul legislativ.	Nu se acceptă. Reglementarea detaliată a procedurii de publicare a rectificărilor este reglementată deja în Legea nr. 92/2004 privind procedura publicării și republicării actelor normative și a rectificărilor operate în ele. Drept urmare, nu-i necesară dublarea acesteia în prezentul proiect.
	CNAS	152.	La art. I, pct. 37, completarea cu art. 70 ¹ , este necesar de concretizat subiectul căruia urmează a fi înaintată cererea în vederea rectificării actului emis.	

<p>sensul prevederilor actului normativ, se procedează la publicarea, în condițiile legii, a unei note cuprinzând rectificările necesare.</p> <p>(2) Rectificarea se efectuează la cererea autorității publice care a adoptat, a aprobat sau a emis actul.”</p>	<p>Ministerul Sănătății</p>	<p>153.</p>	<p>pct. 37, la art. 70¹ alin. (2) cuvântul „cuprinzând” urmează a fi substituit cu cuvântul „cuprinzând”.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>La redactarea intervențiilor în textele legilor care au intrat în vigoare anterior modificării regulii de utilizare a literelor „î” și „â” se ține cont de regulile existente la momentul intrării în vigoare a legii pentru care se propun modificări.</p>
<p>38. La articolul 74, alineatul (2) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(2) În cazul actelor normative pentru care este stabilit expres un termen de aplicare, pentru a preveni încetarea acțiunii actului normativ respectiv, autoritatea emitentă poate interveni cu modificări doar pînă la expirarea termenului de aplicare.”</p>	<p>ANRE</p>	<p>154.</p>	<p>La pct. 38 (art. 74) alin. (2) este necesar de reformulat după cum urmează: <i>„In cazul actelor normative pentru care este stabilit expres un termen de aplicare, autoritatea emitentă poate interveni pentru a preveni încetarea acțiunii actului normativ respectiv, doar pînă la expirarea termenului de aplicare.”</i> în caz contrar, redacția propusă de autori presupune că autoritatea emitentă nu poate interveni cu nici o modificare în actul normativ pe durata termenului de aplicare a acestuia, ceea ce contravine principiilor legiferării care prevăd ajustarea actelor normative subordonate în conformitate cu legislația ierarhic superioară, degrevarea actelor normative de normele desuete, precum și actualizarea aperiodică a acestora pentru a asigura echilibrul dintre cerințele sociale de reglementare legală.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Textul a fost redactat.</p>
	<p>Ministerul Sănătății</p>	<p>155.</p>	<p>pct. 38, la art. 74, alin. (2) cuvântul „pînă” urmează a fi substituit cu cuvântul „până”</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>La redactarea intervențiilor în textele legilor care au intrat în vigoare anterior modificării regulii de utilizare a literelor „î” și „â” se ține cont de regulile existente la momentul intrării în vigoare a legii pentru care se propun modificări.</p>

<p>39. Articolul 75: se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins: „(1¹) La selectarea actelor normative care urmează a fi monitorizate se va ține cont de: e) importanța domeniului de reglementare a actului normativ monitorizat conform realităților social-economice și programelor de guvernare; f) solicitările autorităților și instituțiilor publice responsabile de implementare, solicitările sectorului privat, informația difuzată în mass-media; g) practica procedurilor administrative și practica judiciară, după caz.”; alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Monitorizarea implementării prevederilor actului normativ se efectuează de către instituția responsabilă de implementarea acestora conform mecanismului</p>	<p>Ministerul Finanțelor</p>	156.	<p>Pentru a menține aceeași abordare ce ține de esența procesului de elaborare nemijlocită a textului unui proiect de act normativ, pct. 39 (cu referire la modificarea art. 75 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative), se propune de a fi completat cu o normă suplimentară cu următorul cuprins: „la alineatul (4), cuvintele „studiu de cercetare” se substituie cu cuvintele „rezultate ale activității de documentare”.”</p>	<p>Se acceptă parțial. Textul a fost redactat.</p>
	<p>Consiliul economic pe lângă Prim- ministru</p>	157.	<p>Monitorizarea implementării actelor normative Se propune includerea unui alineat nou la art. 75 cu următorul conținut: “(1) Pentru actele cu impact asupra activității de întreprinzător, implementarea prevederilor actelor normative se monitorizează prin analiza impactului, în scopul identificării necesității menținerii, modificării sau abrogării prevederilor acestuia.”</p>	<p>Nu se acceptă. Alineatul (4) a fost redactat în sensul în care raportul de monitorizare va servi pentru fundamentarea necesității elaborării, după caz, a unor noi reglementări. Includerea unui document adițional (special) pentru proiectele actelor normative ce vizează activitatea de întreprinzător nu se justifică.</p>
		158.	<p>Suplimentar, proiectul condiționează inițierea procesului de monitorizare prin următoarele: “în cazul existenței informației oficiale despre implementarea acestuia, inclusiv date statistice, practica judiciară națională și internațională, opiniile și avizele părților interesate, analiza cărora permite aprecierea obiectivă a gradului de implementare a actului normativ supus monitorizării.” Propunem excluderea acestor condiții, deoarece necesitatea revizuirii unui act normativ poate apărea în baza unor probleme/semnale apărute înainte de a fi generate date statistice și informații oficiale de alt gen.</p>	<p>Se acceptă. Textul a fost redactat.</p>
	<p>Cancelaria de Stat</p>	159.	<p>La pct. 39, considerăm că noua redacție a alin. (2) al art. 75 din lege repetă, în linii generale, prevederile alin. (1¹) și că reglementările detaliate privind inițierea procesului respectiv mai devreme de 2 ani ar putea să se regăsească în mecanismul de</p>	<p>Se acceptă. Textul a fost redactat.</p>

<p>stabilit de către Guvern. Procesul de monitorizare a implementării actului normativ se inițiază după aplicarea prevederilor acestuia pe parcursul a cel puțin 2 ani sau mai devreme, în cazul existenței informației oficiale despre implementarea acestuia, inclusiv date statistice, practica judiciară națională și internațională, opiniile și avizele părților interesate, analiza cărora permite aprecierea obiectivă a gradului de implementare a actului normativ supus monitorizării.”</p>	<p>BNM</p>	<p>160.</p>	<p>monitorizare stabilit de Guvern, cu specificarea corespunzătoare a acestui aspect în alin. (2).</p> <p>La articolul 75, alineatul (3) din Legea nr. 100/2017, se propune substituirea textului "se elaborează de instituțiile respective și se aprobă de către Parlament, cu avizul Guvernului" cu cuvintele "se elaborează și se aprobă de instituțiile respective". Propunerea este înaintată în scopul simplificării procedurii de aprobare a mecanismului de monitorizare a implementării prevederilor actelor normative ale Băncii Naționale a Moldovei și ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare, precum și asigurarea respectării competențelor de bază ale Parlamentului.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Este incorect ca cei care elaborează cadrul normativ să-și stabilească unilateral modul de monitorizare a actelor emise, or pentru realizarea principiului echilibrului instituțional („checks and balances”) trebuie asigurată coordonare și cooperarea interinstituțională.</p>
<p>41. La anexa nr. 1: ... tabelul se completează cu rubrica nr. 4¹ cu următorul cuprins: „4¹. Impactul de fundamentare”;</p> <p>în partea descriptivă a tabelului: punctul 2 va avea următorul cuprins: ... se completează cu punctul 4¹ cu următorul cuprins:</p>	<p>Cancelaria de Stat</p>	<p>161.</p>	<p>Suplimentar la remarcile făcute la pct.13, care sunt valabile și pentru pct.41 din proiect, se consideră oportun ca rezultatele activității de documentare și „viziunea clară privind efectele actului normativ după implementarea prevederilor acestuia”, la care se face referire în compartimentul 2 al notei de fundamentare, să se regăsească la compartimentul 5, care ar putea fi redenumit „rezultatele activității de documentare/analizei impactului” și care ar putea fi comasat cu compartimentul 4 1 , propus în proiect. Or, potrivit proiectului, atât în compartimentul 2, cât și în compartimentul 41 se face referire la descrierea efectelor (impactului) prevederilor actului normativ. În plus, prevederi similare privind descrierea impactului economico-financiar se regăsesc în redacția actuală a compartimentului 5.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Rezultatele activității de documentare vor avea o acoperire transversală atât în rubrica privind condițiile ce au impus elaborarea proiectului, la analiza impactului de reglementare, cât și în rubrica privind soluțiile propuse.</p> <p>Totodată, anexa nr. 1 la Legea nr. 100/2017 a expusă într-o nouă redacție</p>

<p>„41. Impactul de fundamentare Se descriu efectele prevederilor proiectului asupra domeniilor social, economic, de mediu, precum și altor domenii asupra cărora prevederile proiectului ar avea impact”.</p>	<p>Ministerul Sănătății</p>	<p>162.</p>	<p>Pct. 41, la anexa nr. 1, cu privire la introducerea rubricii „nr. 41 . Impactul de fundamentare”, Nota informativă nu conține o argumentare cu privire la necesitatea introducerii acestei rubrici. Totodată Formularul tipizat al documentului de analiză a impactului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 23/2019 conține deja prevederea cu privire la impactul „Analiza impacturilor opțiunilor”, Or urmează ca fiecare notă informativă a proiectului de act normativ să conțină efectele asupra cărora prevederile proiectului ar avea impact.</p>	<p>Se acceptă Anexa nr. 1 la Legea nr. 100/2017 a expusă într-o nouă redacție.</p>
<p>punctul 5 se completează cu propoziția: „De asemenea, se descifrează calculele din care rezultă cheltuielile menționate supra.”;</p>	<p>Ministerul Finanțelor</p>	<p>163.</p>	<p>La pct.41, ce ține de ajustarea Anexei nr.1 a Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative (ce prevede structura și modul de completare a notei de fundamentare), observăm că necesitatea de descriere a aspectelor economice ale proiectului se regăsesc atât la compartimentul 5 „Fundamentarea economicofinanciară”, cât și la compartimentul 41 „Impactul de fundamentare”. Astfel, pentru evitarea dublării informațiilor și/sau interpretării eronate, se consideră necesar revizuirea aspectului dat. La fel, la pct.41, referitor la completarea pct.5 din Anexa nr.1, textul „Se descrie impactul economico-financiar, cu indicarea cheltuielilor (bugetare și nebugetare) necesare pentru implementarea prevederilor noului act normativ și, după caz, a veniturilor generate/ratate de noile reglementări. De asemenea, se descifrează calculele din care rezultă cheltuielile menționate supra.” se propune de substituit cu textul „Se descrie impactul financiar asupra bugetelor, cu indicarea costurilor necesare pentru punerea în aplicare a actelor normative, reflectate pe bugete componente ale bugetului public național și pe ani bugetari, inclusiv cu indicarea resurselor de la parteneri de dezvoltare, sau identificarea economiilor în cadrul bugetelor actuale care ar putea fi realocate în scopuri propuse, și după caz, informații privind veniturile generate/ratate de noile reglementări. La estimarea costurilor punerii în aplicare a actului normativ se ține cont de resursele financiare stabilite în cadrul</p>	<p>Se acceptă Anexa nr. 1 la Legea nr. 100/2017 a expusă într-o nouă redacție.</p>

		bugetar pe termen mediu și bugetele anuale. De asemenea, se descifrează calculele din care rezultă costurile menționate supra.”.	
BNM	164.	La art. I pct. 41, cu referire la completarea structurii Notei de fundamentare la proiectul de act normativ, anexa nr. 1 la Legea nr. 100/2017, cu rubrica 4/1, se propune substituirea cuvintelor "Impactul de fundamentare" cu cuvintele „Impactul de reglementare". Propunerea vine în urma analizei părții descriptive a notei cu privire la informația ce va fi indicată la rubrica respectiva, cu privire la efectele prevederilor proiectului asupra domeniilor social, economic, de mediu, precum și altor domenii asupra cărora prevederile proiectului ar avea impact.	Se acceptă Anexa nr. 1 la Legea nr. 100/2017 a expusă într-o nouă redacție.
	165.	Având în vedere modificările propuse la art. 34 din Legea nr. 100/2017 cu privire la expertiza proiectului actului normativ, se propune la nota de fundamentare la proiectul de act normativ, excluderea rubricii 11 "Constatări ale altor expertize", inclusiv în partea descriptivă a notei. Totuși, în cazul în care, pe lângă expertiza anticorupție, expertiza juridică, expertiza de compatibilitate cu legislația UE, se menține opțiunea de a efectua alte expertize, considerăm oportun de a menționa expres acest fapt în conținutul art. 34 din Legea nr. 100/2017.	Se acceptă Structura notei de fundamentare a fost revizuită.
	166.	Potrivit notei informative, proiectul legii prevede modificarea Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază a activității de întreprinzător. Cu toate acestea, în redacția propusă spre examinare, nu se regăsesc propunerile cu privire la modificarea Legii nr. 235/2006.	Se acceptă. Textul notei informative a fost revizuit.
	167.	Suplimentar, propunem completarea proiectului de lege cu prevederi ce vizează modificarea Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, or redacția existentă a acestei legi operează cu termeni și etape distincte de cele ale Legii nr. 100/2017. De exemplu, anunțul referitor la inițierea elaborării deciziei versus anunțul privind inițiativa de elaborare a actului	Se acceptă. Terminologia din Legea nr. 100/2017 a fost ajustată la cea din Legea nr. 239/2008 referitor la anunțul de inițiere. Celelalte aspecte nu necesită intervenții.

			normativ, consultarea publică, avizarea și expertizarea proiectului actului normativ etc).	
		168.	Pe cale de consecință, cu referire la modul de incorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare, recomandăm includerea Hotărârii Guvernului nr. 967/2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional, în lista actelor normative ce urmează a fi modificate. Propunerea vine în contextul în care Regulamentul cu privire la procedurile de consultare publică cu societate civilă în procesul decizional, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 967/2006 include prevederi cu privire la transparența procesului de elaborare a deciziilor. Aici, de asemenea se atestă discrepanțe terminologice și de reglementare.	Se acceptă.
Art. II. – Legea nr.173/1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale				
La articolul 1 alineatul (1) din Legea nr. 173/1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1994, nr. 183-185, art. 653), cuvintele „în limba de stat cu traducere în limba rusă” se substituie cu cuvintele „în limba română”.	Cancelaria de Stat	169.	<p>La art. II din proiect, se va ține cont că actul legislativ la care se face referire a fost republicat în 2008 și că sintagma „limba de stat” a fost deja modificată în condițiile Legii nr.52/2023. În plus, potrivit practicii existente, nu este clar în care „alte limbi” sunt publicate actele oficiale în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.</p> <p>În acest context, ținem să remarcăm că chestiunea privind traducerea și publicarea actelor în alte limbi, decât cea română, urmează a fi examinată suplimentar, or, reglementări similare se regăsesc, de asemenea, în art.8 din Legea nr.382/2001 și art.2 din Legea nr.92/2004. În acest caz, alin. (1) al art.(8) din Legea 382/2001 ar putea să prevadă că statul asigură publicarea, conform legislației, a actelor normative, comunicărilor oficiale și altor informații de importanță națională, iar la alin.(3) să statueze că pe teritoriile în care persoanele aparținând unei minorități naționale constituie o parte considerabilă din populație, actele autorităților administrației publice locale se</p>	Se acceptă.

			<p>publică în limba română și, după caz, în limba minorității respective.</p> <p>În mod similar modificărilor propuse la Legea nr.173/1994, urmează a fi operate ajustările de rigoare la art.2 din Legea nr.92/2004, prin excluderea textului „cu traducere în limba rusă și în alte limbi”.</p>	
	Ministerul Finanțelor	170.	<p>Dat fiind faptul că textul „în limba de stat” nu se regăsește în redacția actuală a prevederilor art. 1 alin. (1) din Legea nr.173/1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale, se propune expunerea Art. II al proiectului în următoarea redacție: „ Art. II. – La articolul 1 alineatul (1) din Legea nr.173/1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1994, nr. 183-185, art. 653), cuvintele „în limba română cu traducere în limba rusă și în alte limbi” se substituie cu cuvintele „în limba română”.</p>	Se acceptă.
	MIDR	171.	<p>În partea ce vizează intervenția normativă de modificare a Legii nr. 173/1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale semnalăm că prin Legea nr. 52/2023 pentru implementarea considerentelor unor hotărâri ale Curții Constituționale a fost dispus ca în textul actelor normative adoptate de Parlament să fie operată substituirea cuvintelor „limba de stat” cu cuvintele „limba română”.</p>	Se acceptă
Art. III. – Legea integrității nr. 82/2017				
<p>Articolul 28 din Legea integrității nr. 82/2017 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 229–243, art. 360), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:</p>	CNA	172.	<p>Art. III - Legea integrității nr.82/2017, se impune în mod imperios excluderea din textului proiectului a modificărilor propuse.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>În scopul asigurării unui cadru unitar al procesului creației legislative, toate aspectele și etapele elaborării cadrului normativ trebuie să se regăsească în Legea nr. 100/2017 și doar unele aspecte</p>

<p>alineatul (4) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(4) Expertiza anticorupție, cu excepțiile stabilite la alin. (2) și (3), se efectuează de către Centrul Național Anticorupție concomitent cu avizarea și consultarea publică a proiectului de act normativ. În procesul de efectuare a expertizei anticorupție se aplică prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.”;</p> <p>alineatele (6) și (7) se abrogă.</p>				<p>conexe în alt cadru normativ. Avînd în vedere obiectul de reglementare a Legii integrității nr.82/2017 focusat pe cultivarea, consolidarea și controlul integrității în sectorul public, menționăm că în respectiva lege urmează a fi păstrate doar reglementările generale despre expertiza anticorupție, iar detaliile - în cadrul special privind elaborarea proiectelor de acte normative (Legea nr. 100/2017).</p>
	Ministerul Finanțelor	173.	<p>La art. III din proiect se propune de completat Legea integrității nr. 82/2017 cu următoarea modificare: ”La articolul 22 alineatul (1), cuvintele „și extrabugetare” se exclud”, întru aducerea prevederii respective în concordanță cu prevederile Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014.”</p>	<p>Se acceptă. Propunerea a fost inclusă în proiect</p>
		174.	<p>Suplimentar la proiect, menționăm că Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător reglementează unele aspecte ce țin de analiza impactului de reglementare (cu efectuarea referințelor inclusiv la nota informativă a proiectului de act normativ). Prin urmare, considerăm necesar fie completarea proiectului cu un articol suplimentar de ajustare a Legii prenotate (similar cu art. II și art. III din proiect), fie completarea art. IV din proiect cu o normă suplimentară, conform căreia ulterior adoptării și intrării în vigoare a proiectului propus, urmează a se prezenta Parlamentului propuneri de ajustare a legislației în modul corespunzător.</p>	<p>Nu se acceptă Prevederile Legii nr. 100/2017 au fost sincronizate cu prevederile Legii nr. 235/2006 în partea ce ține de analiza impactului de reglementare, or potrivit art. 13 alin.(2) din ultima „Actul de analiză a impactului de reglementare este parte integrantă a notei informative a proiectului de act normativ.”</p>

				Respectiv, la propunerea Cancelariei de Stat a fost reconceptuat mecanismul efectuării analizei de impact, încât în nota de fundamentare să fie analizate toate tipurile de impact, inclusiv asupra activității de întreprinzător.
Art. IV. – Dispoziții finale și tranzitorii				
<p>(1) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea a 3 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.</p> <p>(2) Guvernul, în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.</p> <p>(3) În perioada de acțiune a Programului național privind învățarea limbii române de către minoritățile naționale, aprobat de Guvern, actele normative se vor traduce în limba rusă în termen de până la 3 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și se vor publica în Registrul de stat al actelor</p>	Cancelaria de Stat	175.	Cu referire la art. IV din proiect, propunem ca modificările propuse în proiectul de lege supus avizării să intre în vigoare la 1 martie 2024, iar alin. (2) să prevadă că Guvernul va aduce, până la această dată, actele sale normative în concordanță cu legea respectivă, astfel încât acestea să poată intra în vigoare concomitent cu actul legislativ. În acest caz, s-ar putea de specificat, cu titlu de excepție, că prevederile alin.(2) intră în vigoare la data publicării actului legislativ.	Nu se acceptă. La această etapă nu se cunoaște momentul când va fi adoptat proiectul de lege. Este mai oportun de a opera cu termeni generali.
	MAI	176.	În continuare, art. IV alin. (1) din proiectul de lege propus, stipulează că prezenta lege intră în vigoare la expirarea a 3 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. In această ordine de idei, evocăm că la pct. 30 ce prevede modificarea articolului 56 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, la alin. (2) se propune excluderea textului „și Legea nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal,, dat fiind faptul că Legea menționată este abrogată prin Codul vamal nr. 95/2021 (M0219-225/17.09.21, art. 238; în vigoare din 01.01.24) și la data intrării în vigoare a prezentei legi, modificarea propusă va fi improbantă.	Se acceptă.
	CNAS	177.	La art. IV, alin. (3), după cuvintele „de către minoritățile naționale” de completat cu cuvintele „inclusiv populația adultă, pentru anii 2023-2025” (denumirea completă a Programului conform Hotărârii Guvernului nr. 115/2023).	Nu se acceptă. Alin. (3) a fost exclus din proiect.

<p>juridice (legis.md) doar în versiune consolidată. Traducerile în limba rusă la actele normative de modificare nu vor fi publicate.</p>	<p>Consiliul Coordonat or al Audiovizua lului</p>	<p>178.</p>	<p>Urmare a examinării proiectul de lege menționat supra, in limita competențelor funcționale prevăzute de Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 17412018, Consiliul Audiovizualului propune completarea art. IV „Dispoziții finale și tranzitorii” din proiectul de lege supus avizării cu o prevedere legală referitor la necesitatea ajustării cadrului normativ privind modul de efectuare a expertizei juridice și înregistrării de stat a actelor normative departamentale.</p>	<p>Se acceptă parțial. Această obligație rezultă din prevederea alin. (2).</p>
---	--	-------------	--	---

Ministru

/semnat electronic/

Veronica MIHAILOV-MORARU